

საქართველოს უზენაესი სასამართლო გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

საქართველოს სახელით

საქმე №ას-1102-1022-2017

28 მაისი,

2018 წელი

№ას-1102-1022-2017

ბ----ი

ქ.თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

ბესარიონ ალავიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი)
მოსამართლეები:

ეკატერინე გასიტაშვილი, ზურაბ ძლიერიშვილი

სხდომის მდივანი – ლელა სანიკიძე

კასატორები – შპს „ბ----ი“, დირექტორები: ზ---- ი-----ე, დ---- მ-----
---ი, შპს „ს-----ი“, დირექტორები: ზ---- ი-----ე, დ---- მ-----
---ი (მოსარჩელები, მოპასუხეები შეგებებულ სარჩელზე)

წარმომადგენელი _ მ----- გ-----ი

მოწინააღმდეგე მხარე – შპს „ს-----ა“, შპს „ჯ-----
-----ზ“ (მოპასუხე, შეგებებული მოსარჩელე)

წარმომადგენელი _ ს----- რ-----ი, რ----- რ-----ა, ი----- კ-----ა

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 4 ივლისის განჩინება

კასატორების მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება

დავის საგანი – ხელშეკრულებების ბათილად ცნობა, ქონების საკუთრებაში გადაცემა, მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურება (*ძირითად სარჩელში*), თანხის დაკისრება (*შეგებებულ სარჩელში*)

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი :

1. მოსარჩელის/შეგებებული სარჩელის ავტორის მოთხოვნა და სარჩელის/შეგებებული სარჩელის ფაქტობრივი საფუძვლები:

1.1. შპს „ბ-----მა“ და შპს „ს-----მა“ (*შემდგომში – მოსარჩელები, მოპასუხეები შეგებებულ სარჩელზე, აპელანტები ან კასატორები*) სარჩელი აღძრეს სასამართლოში შპს „ს-----ასა“ და შპს „ჯ-----ზის“ (*შემდგომში – მოპასუხეები, შეგებებული მოსარჩელები ან მოწინააღმდეგე მხარეები*) მიმართ და მოითხოვეს შემდეგი:

- ა) შპს „ბ-----სა“ და შპს „ს-----ას“ შორის:
 - 2011 წლის 16 მარტს დადებული საწარმოს დამოუკიდებლად მოქმედი ქვედანაყოფების (ავტოგასამართი ქსელის);
 - 2011 წლის 25 მარტს დადებული 9 ერთეული ბენზინმზიდი ავტომანქანის;
 - 2011 წლის 8 აპრილს დადებული 13 ერთეული სხვადასხვა მიწის ნაკვეთის;
 - 2011 წლის 8 აპრილს დადებული სოფელ გომსა და სოფელ იგოეთში მდებარე მიწის ნაკვეთებისა და სოფელ ურეხში მდებარე რკინიგზის ხაზის მონაკვეთის ნასყიდობის ხელშეკრულებების ბათილად ცნობა.

ა.ა) აღდგეს პირვანდელი მდგომარეობა და აღნიშნული გარიგებებით შპს „ს-----ასათვის“ გადაცემული უძრავ-მოძრავი ქონება საკუთრებაში დაუბრუნდეს შპს „ბ-----ს“;

- ბ) შპს „ბ-----სა“ და შპს „ჯ-----ზის“ შორის:

- 2011 წლის 8 აპრილს დადებული შპს „ფ-----ას“ 75% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების;
- 2011 წლის 8 აპრილს დადებული შპს „მ--ს“ 40% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების;
- 2011 წლის 8 აპრილს დადებული შპს „დ-----ის“ 40% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების;
- 2011 წლის 8 აპრილს დადებული შპს „ო-----ის“ 50% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების;
- 2011 წლის 5 მაისს დადებული შპს „ჩ-----ის“ 100% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების;
- 2011 წლის 23 მაისს დადებული შპს „ქ---ოს“ 67% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების;
- 2011 წლის 15 დეკემბერს დადებული შპს „ა-----ის“ 50% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების;
- 2011 წლის 15 დეკემბრის დადებული შპს „ვ-----ის“ 50% წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების ბათილად ცნობა;
- ბ.ა) აღდგეს პირვანდელი მდგომარეობა და აღნიშნული გარიგებებით შპს „ჯ-----საზთვის“ გადაცემული წილები საკუთრებაში დაუბრუნდეს შპს „ბ----ს“;
- გ) ბათილად იქნეს ცნობილი შპს „ს-----სა“ და მოპასუხე შპს „ს-----ას“ შორის:
- 2011 წლის 25 მარტს დადებული ავტომანქანა ტოიოტა კოროლას ნასყიდობის ხელშეკრულება;
- 2011 წლის 25 მარტს დადებული 6 ერთეული ბენზინმზიდი ავტომანქანის ნასყიდობის ხელშეკრულება;
- 2011 წლის 8 აპრილს დადებული ქ.ქუთაისში, ნ---ას ქუჩა #19^ა-ში მდებარე ბენზინგასამართი სადგურისა და მისი ფუნქციონირებისათვის საჭირო მოძრავი ქონების ნასყიდობის ხელშეკრულება;
- 2011 წლის 8 აპრილს დადებული ქ.ბათუმში, ბ-----ისა და გ-----ის ქუჩების გადაკვეთაზე მდებარე 1262,6 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის ნასყიდობის ხელშეკრულება;
- გ.ა) აღდგეს პირვანდელი მდგომარეობა და აღნიშნული გარიგებებით შპს „ს-----ასთვის“ გადაცემული უძრავ-მოძრავი ქონება საკუთრებაში დაუბრუნდეს შპს „ს-----ს“;
- დ) შპს „ს-----ას“ შპს „ს-----ის“ სასარგებლოდ დაეკისროს მიუღებელი მოგების სახით მიყენებული ზიანის _ 42 170 378 აშშ დოლარის ანაზღაურება;

ე) შპს „ჯ-----ზს“ შპს „ს-----ის“ სასარგებლოდ დაეკისროს მიუღებელი მოგების სახით მიყენებული ზიანის _ 6 262 288 აშშ დოლარის ანაზღაურება.

1.1.1. სარჩელი ემყარება შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებს:

შპს „ბ----ი“ და შპს „ს-----ი“ წარმოადგენდნენ ერთი ბიზნეს ჯგუფის კომპანიებს, რომელთა საქმიანობის საგანი ნავთობპროდუქტების იმპორტი, საბითუმო და საცალო ვაჭრობა იყო. ჯგუფი თავდაპირველად წარმოდგენილი იყო 1996 წლის 23 მარტს დაფუძნებული შპს „ბ----ით“, 2005 წლიდან კი, მას შეუერთდა შპს „ს-----ი“. შპს „ბ----ი“ ფლობდა ბიზნესის წარმოებისათვის საჭირო ძირითად მატერიალურ აქტივებს, ავტოგასამართი სადგურების ქსელის ძირითად ნაწილს, რომელიც იჯარით ჰქონდა გადაცემული შპს „ს-----ისათვის“ და ეს კომპანია ახორციელებდა ბიზნესის ოპერირებას. ამავე დროს შპს „ს-----ი“ საკუთრების უფლებით ფლობდა ავტოგასამართი სადგურების ქსელის ნაწილს. საერთო ჯამში თანამოსარჩელებს საკუთრებაში გააჩნდათ 50 ავტოგასამართი სადგური, 3 ნავთობტერმინალი და 12 მიწის ნაკვეთი ავტოგასამართი სადგურების მშენებლობისათვის. ამასთან, შპს „ბ----ი“ ფლობდა წილებს იმავე პროფილის რამდენიმე საწარმოში. თანამოსარჩელები წარმოადგენდნენ საკმაოდ წარმატებულ კომპანიებს შესაბამისი პროფილის საწარმოთა შორის და რამდენჯერმე იყვნენ ლიდერები სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილი თანხებით. (შპს „ს-----ის“ ერთობლივმა შემოსავალმა 2009 წელს გადააჭარბა 112 000 000 ლარს, ხოლო 2010 წელს _ 155 000 000 ლარს).

2010 წლის ნოემბრის ბოლოს, თავდაცვის ყოფილი მინისტრის _ დ---- კ-----ის ინიციატივით, გაიმართა შეხვედრა მოსარჩელეთა ბენეფიციარ მესაკუთრებებთან და ამავედროულად, შპს „ბ----ის“ დირექტორებთან: ზ---- ი-----ესთან და დ---- მ-----თან. შეხვედრაზე დ---- კ-----მა მოითხოვა შპს „ბ----ისა“ და შპს „ს-----ის“ აქტივების მის მიერ დასახელებულ კომპანიებზე მიყიდვა შეუსაბამოდ დაბალ ფასად - 28 000 000 აშშ დოლარად, ეს ფასი განხილვას არ ექვემდებარებოდა, ხოლო გადაწყვეტილება მიღებული უნდა ყოფილიყო დაუყოვნებლივ, წინააღმდეგ შემთხვევაში მოხდებოდა მათი დაპატიმრება და ბიზნესის წართმევა. აღნიშნულის შემდგომ კიდევ რამდენიმე შეხვედრა გაიმართა, რომელზეც მოსარჩელებს კონკრეტულად სთხოვდნენ ბიზნეს აქტივების დაუყოვნებლივ გადაფორმებას, უარის შემთხვევაში, შეექმნებოდათ პრობლემები და საერთოდ დაკარგავდნენ ბიზნესს. ყოველი ასეთი შეხვედრისას თავდაპირველად დასახელებული

თანხა თვითნებურად და ერთპიროვნულად მცირდებოდა დ----- კ-----
-----ის მიერ და ფასი საბოლოოდ შემცირდა 22 200 000 აშშ
დოლარამდე. ქვეყანაში იმ დროს არსებული ვითარების
გათვალისწინებით მოსარჩელები იძულებულნი შეიქმნენ,
დაეთმოთ ბიზნეს აქტივები მიზერულ, რეალურ საბაზრო ფასთან
შედარებით 4-ჯერ უფრო მცირე ფასად, რაც განხორციელდა ქონების
შპს „ს-----ასა“ და შპს „ჯ-----ზთან“
სხვადასხვა დროს დადებული 16 დამოუკიდებელი
ხელშეკრულებით. ამასთან, თანხის ანაზღაურებაც უნდა
განხორციელებულიყო განვადებით – ის დაიფარებოდა იმავე
აქტივების ექსპლუატაციის შედეგად მიღებული მოგებიდან. თანხის
გადახდა გაჭიანურდა 1,5 წლის განმავლობაში, რაც ადასტურებს
ფაქტს, რომ ფასის გადახდა ხდებოდა სადავო აქტივების
გამოყენებით მიღებული მოგებიდან. მთლიანი ქონების საბაზრო
ღირებულება შეადგენდა 60 919 590 აშშ დოლარს.

სადავო ხელშეკრულებებით, მოსარჩელეთა ნების
საწინააღმდეგოდ, მიზერულ ფასად დათმობილი ბიზნესის
უდიდესი ნაწილი წარმოადგენდა მოქმედ ავტოგასამართ
სადგურებსა და ბაზებს, აგრეთვე, იმ საწარმოთა წილებს, რომელთა
ოპერირებას ახორციელებდა შპს „ს-----ი“ და ამის შედეგად
წლიური კაპიტალბრუნვა აჭარბებდა 150 000 000 ლარს, ხოლო
მოგება – 14 000 000 ლარს. ამ ბიზნესაქტივების მოპასუხეებისათვის
გადაცემით შპს „ს-----მა“ დაკარგა სოლიდური მოგება. შპს
„ს-----ასათვის“ უკანონოდ გადაცემული ქონების
დაკარგვის გამო შპს „ს-----ის“ მიუღებელი მოგება 2011
წლის 1 იანვრიდან 2015 წლის 31 დეკემბრამდე შეადგენს 42 170 378
აშშ დოლარს, ხოლო იმ საწარმოთა, რომლის წილებიც უკანონოდ
გადაეცა შპს „ჯ-----ზს“ ოპერირების საშუალების
დაკარგვის გამო, შპს „ს-----ის“ მიუღებელი მოგება შეადგენს
6 262 288 აშშ დოლარს.

მოსარჩელე კომპანიების ბენეფიციარ მესაკუთრეებსა და
დირექტორებზე: ზ----- ი-----ზე და დ----- მ-----ზე წინა
ხელისუფლების მაღალი თანამდებობის პირების მხრიდან
ხორციელდებოდა ზეგავლენა და უკანონო ზეწოლა, რომელიც
სადავო გარიგებების დადების შემდეგაც ხორციელდებოდა და
მიზნად ისახავდა იმ თანხების ჩამორთმევას, რაც მათ სადავო
გარიგებების შედეგად მიიღეს. 2012 წლის მაისში დ----- ი-----ესა და
ზ----- მ-----ს საქართველოს პროკურატურამ წაუყენა
დაუსაბუთებელი ბრალი და მათ აღკვეთის ღონისძიების სახით

შეეფარდათ პატიმრობა. პატიმრობაში ყოფნისას, აღკვეთი ღონისძიების შეცვლის სანაცვლოდ, უკანონო ზეწოლის შედეგად ბიზნესმენები იძულებულნი გახდნენ, გადაეხადათ 6 000 000 ლარი (2012 წლის 8 ივნისს დ---- მ-----ს შეეცვალა აღკვეთი ღონისძიება და 10 000 ლარის გირაოს სახით გადახდის სანაცვლოდ ის გათავისუფლდა პატიმრობიდან, რათა მოეხდინა შეთანხმებული თანხის შეგროვება. ზ--- ი-----ესაც შეეცვალა აღკვეთი ღონისძიება - პატიმრობა, 4 000 000 ლარის გირაოს სახით გადახდის სანაცვლოდ, ხოლო 2012 წლის 12 ივლისს პროკურატურის უშუალო მითითებით, შპს „ბ----მა“ მონაწილეობა მიიღო აუქციონში და 1 900 000 ლარად ახალციხის რაიონის სოფელ ჭ----აში შეიძინა 121 კვ.მ. ბიბლიოთეკის შენობა, რომლის საწყისი გასაყიდი ფასი იყო 8 000 ლარი). 2012 წლის არჩევნებისა და ხელისუფლების შეცვლის შემდეგ გამოაშკარავდა ბიზნესმენტა მიმართ წაყენებული ბრალის უსაფუძვლობა და პროკურატურამ უარი თქვა ბრალდებაზე, სასამართლომ კი შეწყვიტა სისხლის სამართლის საქმის წარმოება.

1.2. სასამართლოს ევენტუალური შეგებებული სარჩელით მიმართეს მოპასუხეებმა და სადავო ხელშეკრულებების ბათილად ცნობის შემთხვევაში მოითხოვეს:

ა) შპს „ბ----ს“ შპს „ს-----ას“ სასარგებლოდ დაეკისროს გადახდილი თანხის _ 19 508 802,82 აშშ დოლარის დაბრუნება;

ბ) შპს „სენტა პეტროლუმს“ შპს „ს-----ას“ სასარგებლოდ დაეკისროს გადახდილი ნასყიდობის თანხის - 209 429,68 აშშ დოლარის დაბრუნება;

გ) შპს „ბ----ს“ შპს „ჯ-----ზის“ სასარგებლოდ დაეკისროს ნასყიდობის თანხის - 2 700 000 აშშ დოლარის დაბრუნება;

დ) შპს „ს-----ს“ შპს „ს-----ას“ სასარგებლოდ დაეკისროს ქონების გაუმჯობესებისათვის გაწეული ხარჯების _ 2 013 331,27 ლარის დაკისრება;

ე) შპს „ბ----ს“ შპს „ს-----ას“ სასარგებლოდ დაეკისროს ქონების გაუმჯობესების ხარჯის _ 3 963 556,6 ლარის ანაზღაურება.

1.2.1. შეგებებული სარჩელი ემყარება შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებს:

იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო ბათილად ცნობს შპს „ბ----ისა“ და შპს „ს-----ის“ მიერ სადავოდ გამხდარ ხელშეკრულებებს, მაშინ ორივე მხარე ვალდებული იქნება, დააბრუნოს ამ გარიგებებით მიღებული ქონება, შესაბამისად, თავდაპირველი მოსარჩელები ვალდებული არიან, მყიდველებს დაუბრუნონ ნასყიდობის ხელშეკრულებით გადახდილი თანხა.

შპს „ს-----ამ“ ავტოგასამართი სადგურების გაუმჯობესებაზე გაწია ხარჯი, რაც ჯამში 5 210 020,44 ლარს შეადგენს. შპს „ს-----ის“ მიერ გადაცემული „ქ-----ე“ გაწეულ იქნა 2 013 331,27 ლარის ოდენობის ხარჯი, ხოლო, შპს „ბ-----ის“ ავტოგასამართი სადგურების გაუმჯობესებაზე – 3 963 556,6 ლარის ოდენობით ხარჯი.

2. მოპასუხეების პოზიცია:

2.1. მოპასუხეებმა თავდაპირველი სარჩელის წინააღმდეგ მოთხოვნის გამომრიცხველი შესაგებელი წარადგინეს და განმარტეს, რომ შპს „ბ-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ აქტივებისა და ბენზინგასამართი სადგურების შეძენის სურვილი გამოხატეს შპს „ს-----ას“ და შპს „ჯ-----ის“ წარმომადგენლებმა. ქონების გაყიდვის შესახებ გადაწყვეტილება დამოუკიდებლად, ზეწოლის გარეშე მიიღეს შპს „ბ-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ ხელმძღვანელობამ. რაიმე მტკიცებულება, რაც პირდაპირ კავშირს დაადასტურებდა ნასყიდობის მართლობიერებასა და გამყიდველთა ნებაზე, საქმეში არ არის წარმოდგენილი.

შპს „ე-----ის“ საექსპერტო დასკვნაში არასწორადაა მითითებული გარიგების ფასი, შპს „პ-----ის“ დასკვნის შესაბამისად, ნასყიდობის ხელშეკრულებების დადების დროისათვის ქონების საბაზრო ფასი 17 856 942 აშშ დოლარს შეადგენდა. საბაზრო ფასთან მიმართებაში მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ შპს „ს-----ამ“ იმავე პერიოდში შეიძინა ავტოგასამართი სადგურები სს „თ-----ისაგან“ და ცალკეული სადგურების ღირებულება წარმოდგენილი გაანგარიშებით 30%-ით ნაკლებია სადავო ხელშეკრულებებით შეძენილ იმავე ტიპის ავტოგასამართ სადგურებთან შედარებით, რაც, ასევე ადასტურებს, რომ მოსარჩელებისაგან შეძენილი ქონების ხელშეკრულებებში მითითებული ფასი საბაზრო ღირებულების ადეკვატურია და რიგ შემთხვევებში შეიძლება, აღემატებოდეს კიდევაც მას. შესაბამისად, ფასთა დისპროპორციის მოტივითაც გამორიცხულია სადავო გარიგებების ბათილად ცნობა.

მოსარჩელეთა ღირექტორების დაპატიმრებას არავითარი კავშირი არ აქვს ამ ფაქტამდე რამდენიმე თვით ადრე დადებული სამოქალაქო-სამართლებრივი გარიგებების ბათილად ცნობის მოთხოვნასთან. გარდა ამისა, საქმის მასალებით არ დგინდება მიუღებელი შემოსავლის სახით მოსარჩელებისათვის ზიანის მიყენების ფაქტი.

2.2. შეგებებული სარჩელი არ ცნეს არც თავდაპირველმა მოსარჩელებმა, შესაგებლის თანახმად:

ხელშეკრულებით მიღებული ფულადი სახსრები შეგებებული სარჩელის მოპასუხეებს არ განუკარგავთ საკუთარი სურვილითა და ბიზნესინტერესებიდან გამომდინარე, ისინი იძულებული გახდნენ, ვადაზე ადრე დაეფარათ ბიზნესაქმიანობისათვის საჭირო საბანკო კრედიტები და მოუწიათ პირგასამტეხლოების გადახდაც სესხების წინსწრებით დაფარვისათვის. რაც შეეხება ქონების გაუმჯობესებაზე გაწეულ სახსრებს, მოთხოვნილი თანხის გადახდის ფაქტი არ დასტურდება საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით.

3. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 12 აგვისტოს გადაწყვეტილებით თავდაპირველი და შეგებებული სარჩელები არ დაკმაყოფილდა.

4. აპელანტების მოთხოვნა:

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს თავდაპირველმა მოსარჩელებმა, მოითხოვეს სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

5. გასაჩივრებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილი:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 4 ივლისის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

6. კასატორების მოთხოვნა:

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს აპელანტებმა, მოითხოვეს მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ მოისმინა მხარეთა ახსნა-განმარტებები, შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების დასაბუთებულობა, საკასაციო საჩივრის საფუძვლები და მიიჩნევს, რომ იგი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

1. გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

განსახილველი დავის ფარგლებში შეფასების საგანს წარმოადგენს მოსარჩელების მიერ დადებული სადავო გარიგებების იურიდიული ძალმოსილება და იმის დადგენა, დაკარგეს თუ არა მათ საკუთრების უფლება დავის საგანზე. მოსარჩელეთა მტკიცებით, ყოფილი ხელისუფლების მაღალჩინოსანთა მიერ განხორციელებული მართლსაწინააღმდეგო (**იძულება**) ქმედების შედეგად მათ მიერ გამოვლენილია იურიდიულად არანამდვილი ნება, შესაბამისად, ნასყიდობის ხელშეკრულებები სამართლებრივ ლეგიტიმაციას არ ატარებენ და მოპასუხეებს ქონებაზე საკუთრების უფლება არ მოუპოვებიან, რის გამოც, სარჩელით მოთხოვნილია, მართლსაწინააღმდეგო განკარგვის შედეგად საკუთრების ობიექტის მოპასუხეთაგან გამოთხოვა და ქონების უკანონო დაუფლების პერიოდში მოსარჩელებისათვის, როგორც ნამდვილი მესაკუთრეებისათვის, მიყენებული ზიანის ანაზღაურება (**მიუღებელი შემოსავლის სახით**). ამ ტიპის სარჩელის წარმატებულობა, ბუნებრივია, უნდა შემოწმდეს მისი დამფუძნებელი ნორმის/ნორმების წინაპირობებთან მიმართებაში, რაც იმას ნიშნავს, რომ უპირველესად, სასამართლომ სწორად უნდა განსაზღვროს მოთხოვნის მარეგულირებელი სამართლებრივი საფუძველი – კანონის ნორმა, გამოარკვიოს სარჩელში მითითებული ფაქტების შესაბამისობა დამფუძნებელი ნორმის აბსტრაქტულ ელემენტებთან (**ფორმალური გამართულობა**), დადებით შემთხვევაში, სარჩელსა და შესაგებელში გამოთქმული პოზიციების ურთიერთშეჯერებით გამოარკვიოს სადავო და უდავო ფაქტობრივი გარემოებები (**მტკიცების საგანი**) და გაანაწილოს მხარეთა შორის მტკიცების საგანში შემავალი ფაქტების დადასტურების ტვირთი (**მტკიცების ტვირთი**). სარჩელის ფაბულიდან გამომდინარე (მოსარჩელე მხარეები მიუთითებენ გარიგების იძულებით დადების გზით ქონების მათი ფაქტობრივი ბატონობიდან გასვლაზე, ამასთან, მიიჩნევენ, რომ ქონების რეალურ ღირებულებასა და ნასყიდობის ფასს შორის არსებული დისპროპორციის გამო გარიგება ამორალურია), საკასაციო პალატის შეფასებით, მოთხოვნის დამფუძნებელ ნორმებს შეიძლება წარმოადგენდეს, როგორც სამოქალაქო კოდექსის 408.1, 992-ე და 411-ე მუხლები, ისე – 170-ე, 172.1 და 411-ე მუხლები, თავად ქონების განკარგვის მართლზომიერება (ნების გამოვლენის ნამდვილობა) კი, უნდა შემოწმდეს ამავე კოდექსის 54-ე, 55-ე, 85-ე-87-ე მუხლების ფარგლებში, ამასთანავე, სასამართლოს ინიციატივით ექვემდებარება კვლევას, თუ რა ვადაში განხორციელდა შეცილება (**სკ-ის 89-ე მუხლის თანახმად, იძულებით დადებული გარიგება შეიძლება სადავო გახდეს ერთი წლის განმავლობაში იძულების დამთავრების**

მომენტიდან), რათა არ გაუარესდეს სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილურობა. გარიგების შეცვლებასთან დაკავშირებით, ერთ-ერთ საქმეზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდმა პალატამ განმარტა, რომ იურიდიულ დოქტრინაში გამოთქმული მოსაზრებების თანახმად: „შეცვლების უფლება არა მხოლოდ გარიგების გაუქმების უფლებაა, არამედ მისთვის ნამდვილობის მინიჭების უფლებაც. ამდენად, შეცვლების უფლება მეტად ძლიერი საშუალებაა სამართლებრივ ურთიერთობაზე ზემოქმედებისათვის. ამიტომ ის არ შეიძლება იყოს შეუზღუდავი. წინააღმდეგ შემთხვევაში სამართლებრივი ურთიერთობების არასტაბილურობის საფრთხე ძალიან დიდი იქნებოდა. ამ საფრთხეს ითვალისწინებს კანონი და შეცვლების უფლებას განსაზღვრულ ჩარჩოებში აქცევს“. უცილო (არარა) გარიგებების „ბათილობისაგან განსხვავებით, რაც კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ავტომატურად დგება და არ საჭიროებს შესაბამის შედეგზე მიმართულ არანაირ დამატებით მოქმედებას (მაგალითად, რაიმე ფორმით ბათილად გამოცხადებას), საცილო გარიგება „დადების მომენტიდან“ ბათილი იქნება მხოლოდ ნამდვილი შეცვლების შემთხვევაში. შესაბამისად, დადების მომენტში საცილო გარიგება ნამდვილია, თუმცა არსებობს გარემოებანი, რომელთა გამოც ის შეიძლება შემდგომში გახდეს ბათილი. შეცვლება ცვლის არსებულ სამართლებრივ მდგომარეობას, ვინაიდან იგი მიმართულია არსებული სამართლებრივი ურთიერთობის გაქარწყლებაზე. ამდენად, შეცვლება სამართლებრივი ურთიერთობის ცალმხრივად „განმსაზღვრელი“ ნების გამოვლენა თუ გარიგებაა“ (**იხ. სუს დიდი პალატის გადაწყვეტილება №ას-664-635-2016, 2 მარტი, 2017 წელი**).

1.1. ქვემდგომი სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები და მათი სავალდებულობა წინამდებარე განჩინების მიმართ:

საკასაციო სასამართლოს წინამდებარე განჩინების მიმართ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილით განსაზღვრული (**სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება)**) სავალდებულო ძალა გააჩნია სააპელაციო პალატის მიერ დადგენილ იმ ფაქტობრივ გარემოებებს, რომელთა წინააღმდეგაც კასატორებს არ მიუთითებიათ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც შესაძლოა, დაშვებული იყო საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება-დადგენა, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება, კერძოდ:

1.1.1. 2011 წლის 25 მარტის ავტომანქანის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „ს-----მა“ შპს „ს-----ას“ მიჰყიდა ავტომანქანა ტოიოტა კოროლა. ნასყიდობის ფასი

განისაზღვრა 15 000 აშშ დოლარით, რაც უნდა გადახდილიყო ხელშეკრულების ხელმოწერიდან 5 საბანკო დღეში;

1.1.2. 2011 წლის 15 მარტის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „ს-----მა“ შპს „ს-----ას“ გადასცა ექვსი სპეცავტომანქანა. ნასყიდობის ფასი განისაზღვრა 54 000 აშშ დოლარით დღგ-ს გარეშე;

1.1.3. 2011 წლის 8 აპრილის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „ს-----მა“ შპს „ს-----ას“ 350 000 აშშ დოლარად მიყიდა საწარმოს დამოუკიდებლად მოქმედი ქვედანაყოფის, ქ.ქუთაისში, ნ---ას ქუჩა #19-ში მდებარე ავტოგასამართი სადგური. ხელშეკრულებით განისაზღვრა, რომ გაყიდული ქონება მოიცავდა ასევე 5 სვეტსა და 10 ავზს. მხარეებმა მიუთითეს, რომ მიწის ნაკვეთისა და მასზე მდებარე შენობა-ნაგებობების ღირებულებაა 333 504, ხოლო მოძრავი ნივთების ნასყიდობის ფასი 16 496 აშშ დოლარად განსაზღვრეს. ნასყიდობის ფასი გადახდილი უნდა ყოფილიყო ხელშეკრულების ხელმოწერიდან 10 საბანკო დღეში;

1.1.4. 2011 წლის 8 აპრილის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „ს-----მა“ შპს „ს-----ას“ გადასცა ქ.ბათუმში, ბ-----ისა და გ-----ის ქუჩების კვეთაში მდებარე მიწის ნაკვეთი. ნივთი გაიყიდა 120 000 აშშ დოლარად, რაც უნდა გადახდილიყო ხელშეკრულების ხელმოწერიდან 10 საბანკო დღის ვადაში;

1.1.5. 2011 წლის 16 მარტს შპს „ბ----სა“ და შპს „ს-----ას“ შორის დაიდო საწარმოს დამოუკიდებლად მოქმედი ქვედანაყოფების გადახდის განვადებით ნასყიდობის ხელშეკრულება. ნასყიდობის საგანს წარმოადგენდა უძრავ-მოძრავი ქონების ერთობლიობა:

- ქ.თბილისში, წ-----ის ქუჩა #13-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებით (მიწის ნაკვეთის ფართობი 3938 კვ.მ, შენობა-ნაგებობის ფართობი - 514,4 კვ.მ) და არსებული მოძრავი ნივთებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 4 068 947 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა - 131 053 აშშ დოლარით. სულ ქონების ნასყიდობის ფასმა შეადგინა 4 200 000 აშშ დოლარი;

- ქ.ბათუმში, სოფელ ურეხში, ხ-----ის ქუჩა #7-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი (7752 კვ.მ), მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებით (1072,5 კვ.მ) და მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 2 963 782 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა - 231 918 აშშ დოლარით. გამყიდველმა ასევე გადასცა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების

წყაროებისა და მათ მიერ გაფრქვეული მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვებ გამოფრქვევათა ნორმების პროექტი, რომელთა საერთო ღირებულება შეადგენდა 4 300 აშშ დოლარს. ქონების ნასყიდობის ფასმა შეადგინა 3 200 000 აშშ დოლარი;

- ქ.თბილისში, ვ-----ი 3-სა და ვ-----ის დასახლებას შორის მდებარე უძრავი ნივთი - მიწის ნაკვეთი (600 კვ.მ) მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებით (87,22 კვ.მ) და იქ არსებული მოძრავი ქონება. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 434 607 აშშ დოლარით, ხოლო, მოძრავი ქონებისა _ 15 393 აშშ დოლარით, სულ _ 450 000 აშშ დოლარი;

- ქ.თბილისში, ჯ-----ის ქუჩის ბოლოზე, მ-----ის გამზირის გადაკვეთასთან მდებარე უძრავი ნივთი - მიწის ნაკვეთი (915 კვ.მ) მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა (168,7 კვ.მ) და არსებული მოძრავი ქონებით. ჯამური ფასი შეადგენდა 550 000 აშშ დოლარს, აქედან უძრავი ნივთის ფასი - 515 463 აშშ დოლარს, მოძრავი ქონების ფასი - 34 537 აშშ დოლარს;

- ქ.თბილისში, გ-----ის მე-3 და მე-4 მ/რ-ებს შორის მდებარე უძრავი ნივთი - მიწის ნაკვეთი (188 კვ.მ) მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებით (27,05 კვ.მ) და არსებული მოძრავი ქონებით. ქონების ჯამური ფასი განისაზღვრა 500 000 აშშ დოლარით, აქედან მიწის ნაკვეთის ღირებულება _ 485 750 აშშ დოლარით, ხოლო მოძრავი ქონებისა _ 14 250 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისი, ცენტრალური საცურაო აუზის მექანიკური საამქროს მიმდებარედ არსებული უძრავი ნივთი - მიწის ნაკვეთი (110 კვ.მ), შენობა-ნაგებობა (8 კვ.მ), იქვე მდებარე 124 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, 23 კვ.მ. შენობა-ნაგებობით. უძრავი ნივთის ნასყიდობის ფასი განისაზღვრა 882 873 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა - 17 127 აშშ დოლარით, სულ 900 000 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, ვ-----ზე, „ს-----ის“ დასახლების მიმდებარედ 631 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებული 35,65 კვ.მ შენობა-ნაგებობითა და მოძრავი ქონებით. მიწის ნაკვეთის ფასი განისაზღვრა 326 456 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 23 544 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, რ-----ზე, რესტორან მ-----ას მარცხენა მხარეს მდებარე უძრავი ნივთი _ მიწის ნაკვეთი (181 კვ.მ), შენობა-ნაგებობა (37,2 კვ.მ). უძრავი ნივთის ფასი განისაზღვრა 271 461 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 28 539 აშშ დოლარით;

- ქ. რუსთავში, შ-----ასა და მ-----ის ქუჩების გადაკვეთაზე მიწის ნაკვეთი (700 კვ.მ), შენობა-ნაგებობები (112 კვ.მ). უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 719 918 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონების ფასი - 80 082 აშშ დოლარით;

- ქ.რუსთავში, თბილისი-რუსთავის ტრასის გასასვლელის მარჯვენა მხარეს, თბილისი-რუსთავის ტრასის მე-20 კმ, 0,2 კმ-ზე მარცხნივ მდებარე უძრავი ნივთი (1500 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი, შენობა-ნაგებობების საერთო ფართი 88,84 კვ.მ) და იქ არსებული მოძრავი ნივთები. უძრავი ნივთის ღირებულება განისაზღვრა 473 243 დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 26 757 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, კ-----ზე, შუშის ქარხნის მოპირდაპირე მხარეს მდებარე მიწის ნაკვეთი (1 062 კვ.მ), 45,55 კვ.მ შენობა-ნაგებობა და იქ არსებული მოძრავი ქონება. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 373 820 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 26 180 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, ხ-----ის ქუჩა #25-ში მდებარე 185 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 328 655 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 21 345 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, მდინარე მტკვრის მარცხენა სანაპიროზე, დიღმის ხიდის მიმდებარედ 930 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, 360,89 კვ.მ შენობა-ნაგებობითა და იქ განთავსებული მოძრავი ნივთებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 471 434 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონების _ 28 566 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე, წყალსაქაჩის მიმდებარედ 127 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, 3 შენობა-ნაგებობებითა (საერთო ფართი 11,5 კვ.მ) და იქ განთავსებული მოძრავი ქონებით. უძრავი ნივთის ღირებულება განისაზღვრა 183 862 აშშ დოლარით, მოძრავი ნივთებისა _ 16 138 აშშ დოლარით;

- ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ ურეხში მდებარე 246 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ნივთებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 177 745 აშშ დოლარით, მოძრავი ნივთების საერთო ღირებულება _ 22 255 აშშ დოლარით;

- ქ.თელავში, დ-----ის ქუჩა #2-ში მდებარე 892 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებული 40.5 კვ.მ შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ღირებულება განისაზღვრა 379 920 აშშ დოლარით, მოძრავი ნივთებისა _ 20 080 აშშ დოლარით;

- ზესტაფონის რაიონის სოფელ ძირულაში მდებარე 1476

კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებით. უძრავი ქონების ღირებულება განისაზღვრა 473 423 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 26 568 აშშ დოლარით;

- ქობულეთში, თ-----ის ქუჩა #23-ის მიმდებარედ არსებული 446 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. მიწის ნაკვეთის ღირებულება განისაზღვრა 355 378 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 44 622 აშშ დოლარით;

- ქ.მარნეულში, 2-----ის ქუჩაზე მდებარე 300 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული 66 კვ.მ შენობა-ნაგებობებით. უძრავი ნივთის ღირებულება განისაზღვრა 282 173 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 17 827 აშშ დოლარით;

- ხაშურის რაიონის სოფელ ოსიაურში მდებარე 2711 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ნივთის ღირებულება განისაზღვრა 474 059 აშშ დოლარით, მოძრავი ნივთების საერთო ფასი _ 25 941 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, წ-----ის ქუჩა #13-ში მდებარე 313 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ნივთებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 248 123 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 1 877 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, წ-----ის შესახვევში მდებარე 943 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 394 805 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 5 195 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, ბ-----ის „ვ“ კორპუსის მიმდებარედ 626 კვ.მ და 1700 კვ.მ მიწის ნაკვეთები, მათზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ნივთებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 343 982 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 6 018 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, გ-----ის გამზირზე, საწარმოო გაერთიანება „ე-----ის“ ქარხნის მიმდებარედ არსებული 387 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ღირებულება განისაზღვრა 475 883 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 24 177 ლარით;

- ქ.ქუთაისში, გ-----ას ქუჩა #18-ში მდებარე 2463 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და იქ არსებული მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ღირებულება განისაზღვრა 297 830 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 2 170 აშშ

დოლარით;

- გურჯაანის რაიონის სოფელ კაჭრეთში მდებარე 470 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ღირებულება განისაზღვრა 277 080 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 22 920 აშშ დოლარით;

- ლაგოდეხის რაიონის სოფელ შრომაში მდებარე 999 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ნივთებით. უძრავი ნივთის ღირებულება განისაზღვრა 218 422 აშშ დოლარით, მოძრავი ქონებისა _ 31 578 აშშ დოლარით;

- ქ.თბილისში, დიღმის სასწავლო-საცდელ მეურნეობასთან მდებარე 1000 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ნივთის ღირებულება განისაზღვრა 246 718 აშშ დოლარით, მოძრავი ნივთებისა _ 3 282 აშშ დოლარით;

- ქ.ფოთში, ლ-----ას ქუჩაზე მდებარე 888 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებითა და მოძრავი ქონებით. უძრავი ქონების ფასი განისაზღვრა 470 551 აშშ დოლარით, მოძრავი ნივთებისა _ 29 449 აშშ დოლარით;

1.1.6. შპს „ბ-----სა“ და შპს „ს-----ას“ შორის 2011 წლის 25 მარტს დაიდო ხელშეკრულება სპეცავტომანქანების ნასყიდობის შესახებ. შპს „ბ-----მა“ მოპასუხეს 81 000 აშშ დოლარად, დღგ-ს გარეშე, მიყიდა სხვადასხვა მდგომარეობაში მყოფი 9 ავტომანქანა;

1.1.7. 2011 წლის 8 აპრილს შპს „ბ-----სა“ და შპს „ს-----ას“ შორის დაიდო ხელშეკრულება უძრავი ნივთების ნასყიდობის შესახებ. ნასყიდობის ფასმა მთლიანობაში შეადგინა 295 000 აშშ დოლარი. შპს „ბ-----მა“ შპს „ს-----ას“ მიყიდა შემდეგი უძრავი ნივთები:

- ქ.თბილისში, ვ-----ის დასაწყისში IV ქუჩისა და უ-----ის ქუჩის გადაკვეთაზე მდებარე 17 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 10 000 აშშ დოლარი;

- ქ.თბილისში, მუხიანის დასახლების IV მიკრორაიონში, რადიოქარხნის მიმდებარედ არსებული 705 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 40 000 აშშ დოლარი;

- ქ.გარდაბანში, გარდაბნის მერიის მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული 100 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 15 000 აშშ დოლარი;

- ქ.საგარეჯოში მდებარე 434 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 30 000 აშშ დოლარი;

- ქ.დედოფლისწყაროში, ს-----ის ქუჩა #19-ში მდებარე 653

კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 80 000 აშშ დოლარი;

- ხაშურის რაიონის სოფელ გომში არსებული 1676 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 8 000 აშშ დოლარი;

- ქ.ფოთში, მალთაყვას გზატკეცილზე მდებარე 2497 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 10 000 აშშ დოლარი;

- ქ.ხესტაფონში, ს-----ის ქუჩაზე მდებარე 205 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 14 000 აშშ დოლარი;

- ქ.ხესტაფონში, ს-----ის ქუჩაზე მდებარე 254 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 16 000 აშშ დოლარი;

- ქ.სენაკში, მ-----ის ქუჩა #172-ში მდებარე 24 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 2 000 აშშ დოლარი;

- ქ.სენაკში, მ-----ის ქუჩა #172-ში მდებარე 671 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 50 000 აშშ დოლარი;

- ქ.წალკაში, მ-----ას ქუჩა #2-ში მდებარე 2318 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 15 000 აშშ დოლარი;

- ხაშურის რაიონის სოფელ ოსიაურში მდებარე 1643 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 5 000 აშშ დოლარი;

1.1.8. შპს „ბ----სა“ და შპს „ს-----ას“ შორის 2011 წლის 8 აპრილს დაიდო ხელშეკრულება სხვადასხვა უძრავი ნივთის ნასყიდობის შესახებ. ხელშეკრულების საერთო ფასი განისაზღვრა 115 000 აშშ დოლარით დღგ-ს გარეშე. ნასყიდობის საგანს წარმოადგენდა შემდეგი უძრავი ნივთები:

- ხაშურის რაიონის სოფელ გომში მდებარე 305,8 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 25 000 აშშ დოლარი;

- კასპის რაიონის სოფელ იგოეთში მდებარე 201,7 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, ფასი - 70 000 აშშ დოლარი;

- სოფელ ურეხში არსებული რკინიგზის ხაზი, ფასი - 20 000 აშშ დოლარი;

1.1.9. 2011 წლის 8 აპრილს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----ზს“ შორის დაიდო ხელშეკრულება შპს „ფ-----ას“ 75% წილის ნასყიდობის შესახებ. ნასყიდობის საგანი გაიყიდა 1 150 000 აშშ დოლარად;

1.1.10. 2011 წლის 8 აპრილს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----ზს“ შორის დაიდო ხელშეკრულება შპს „მ--ს“ 40% წილის ნასყიდობის შესახებ. ნასყიდობის საგანი გაიყიდა 400 000 აშშ დოლარად;

1.1.11. 2011 წლის 8 აპრილს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----ზს“ შორის დაიდო ხელშეკრულება შპს „დ-----ის“ 40% წილის ნასყიდობის შესახებ. ხელშეკრულების ფასი განისაზღვრა

200 000 აშშ დოლარით;

1.1.12. 2011 წლის 5 მაისს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----
-----ზს“ შორის დაიდო ხელშეკრულება შპს „ჩ-----
ის“ 50% წილის ნასყიდობის შესახებ. ნასყიდობის ფასმა შეადგინა
140 000 აშშ დოლარი;

1.1.13. 2011 წლის 23 მაისს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----
-----ზს“ შორის დაიდო ხელშეკრულება შპს „ქ---ოს“ 67% წილის
ნასყიდობის შესახებ. წილი გაიყიდა 255 000 აშშ დოლარად;

1.1.14. 2011 წლის 15 დეკემბერს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----
-----ზს“ შორის დაიდო შპს „ა-----ის“ 50% წილის
ნასყიდობის ხელშეკრულება. ნასყიდობის ფასი განისაზღვრა 250 000
აშშ დოლარით;

1.1.15. 2011 წლის 15 დეკემბერს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----
-----ზს“ შორის დაიდო შპს „ვ-----ის“ კაპიტალში 50%
წილის ნასყიდობის ხელშეკრულება. ნასყიდობის ფასი განისაზღვრა
150 000 აშშ დოლარით;

1.1.16. 2011 წლის 8 აპრილს შპს „ბ----სა“ და შპს „ჯ-----
-----ზს“ შორის დაიდო შპს „ო-----ის“ კაპიტალში 50% წილის
ნასყიდობის ხელშეკრულება. ნასყიდობის ფასი განისაზღვრა 1 000
000 აშშ დოლარით;

1.1.17. ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული ნასყიდობის
ფასი _ 37 719 929,47 ლარი მოპასუხეების მიერ გადახდილია
სხვადასხვა დროს (2011 წლის 21 მარტს - 8 535 000 ლარი; 2011 წლის 8 აპრილს -
16 783 000 ლარი, 2011 წლის 11 მაისს _ 7 758 000 ლარი; 2011 წლის 2 ივნისს _ 348
679,47 ლარი, 2011 წლის 10 ივნისს _ 4 475 250 ლარი);

1.1.18. სადავო უძრავ-მოძრავი ქონების რეალური
ღირებულების განსაზღვრის/დადგენის მიზნით, საქმის მასალებში
წარმოდგენილია ექსპერტიზის ოთხი დასკვნა, კერძოდ:

i მოსარჩელების მიერ წარმოდგენილი შპს „ე-----ის“
დასკვნის თანახმად, შპს „ს-----ის“ და შპს „ბ----ის“ მიერ
გასხვისებული უძრავ-მოძრავი ქონების საერთო ღირებულება
შეფასებულია 54 886 000 აშშ დოლარად, ხოლო სხვადასხვა შპს-ში
გასხვისებული წილები _ 6 033 590 აშშ დოლარად. შეფასების დროს
შპს „ე-----ის“ მიერ ძირითადად გამოყენებულია შემოსავლის
მეთოდი;

ii მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი „ფ-----
ის“ დასკვნის თანახმად, ქონების საბაზრო ღირებულება 2011 წლის
11 ივნისის მდგომარეობით განისაზღვრა 17 885 517 აშშ დოლარით.
შეფასების დროს „ფ-----ის“ მიერ გამოყენებულ იქნა

ორი მეთოდი: შემოსავლების მეთოდი და ხარჯების მეთოდი;

iii სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროს 2016 წლის 17 მარტის ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, გასხვისებული ქონების საბაზრო ღირებულება 22 076 322 აშშ დოლარია;

iiii სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროს 2016 წლის 29 თებერვლის დასკვნის თანახმად (რომელიც ჩატარდა სისხლის სამართლის საქმეზე დაწყებული გამოძიების პროცესში), გასხვისებული უძრავ-მოძრავი ქონების ღირებულება ნასყიდობის ხელშეკრულებების დადების დროისათვის განისაზღვრა 22 200 000 აშშ დოლარით. წარმოდგენილი ოთხი დასკვნიდან ქონების შეფასებასთან დაკავშირებით, მხოლოდ შპს „ე-----ის“ დასკვნაშია წარმოდგენილი რადიკალურად განსახვავებული ფასი, დასკვნაში მითითებული მონაცემების თანახმად, გასხვისებული ქონების (ქონებრივი აქტივების) ფასი, ბევრად აღემატება დანარჩენ სამ დასკვნაში მითითებულ ფასს;

1.1.19. საქმეზე დაკითხულმა მოწმეებმა განმარტეს შემდეგი:

i მ----- მ-----ის ჩვენება:

ის ესწრებოდა დ----- კ-----ს, ზ----- ი-----ესა და დ----- მ-----ს შორის არსებულ საუბრებს. მ----- მ-----ი იყო როგორც დ----- კ-----ის, ისე - ზ----- ი-----ისა და დ----- მ-----ის მეგობარი, ასევე, დ----- კ-----ის მოადგილე საქართველოს თავდაცვის სამინისტროში. ერთ დღეს მისთვის ზ----- ი-----ისა დ----- მ-----ისაგან ცნობილი გახდა, რომ ისინი დაბარებული ჰყავდა დ----- კ-----ს და მოსთხოვა მათი კუთვნილი ქსელის მისთვის გადაფორმება 28 000 000 აშშ დოლარის გადახდის სანაცვლოდ, მაგრამ, ამასთან ერთად, დამუქრებია დაპატიმრებითა და სიცოცხლის ხელყოფით, რის გამოც მეგობრებმა მას დახმარება სთხოვეს. იგი არაერთხელ ესაუბრა დ----- კ-----ს, მაგრამ მისგან მიიღო პასუხი, რომ აპირებდა ბენზინგასამართი სადგურების ქსელის შექმნას, რაშიც მოიაზრებოდა შპს „ს-----ის“ და შპს „ბ-----ის“ ქონება, ასევე - შპს „მ-----ის“ კუთვნილი ბენზინგასამართი სადგურები, რომლებიც შეიძინა სს „თ-----ისაგან“. აპირებდა ამ ქონების ერთი საზოგადოების სახელით შეძენას, რომლის 50% წილის გასხვისებას აპირებდა ბიზნესმენ დ----- ი-----ზე 100 000 000 აშშ დოლარად. მ----- მ-----ის განმარტებით, ის მიხვდა, რომ ასეთი ოდენობის თანხების გამო დ----- კ-----თან საუბარი იმაზე, რომ თავი დაენებებინა მოსარჩელეებისათვის, აზრს მოკლებული იყო, ამიტომ ეს ყველაფერი მოახსენა მეგობრებს. თვეების განმავლობაში

მიმდინარეობდა ვაჭრობა ქონების ფასზე, თავიდან შეთავაზება დაიწყო 28 000 000 აშშ დოლარით, შემდეგ დ----- კ-----ი სხვადასხვა მიზეზით ფასს აკლებდა, მაგალითად, იმის გამო, რომ ნავთობის ბაზა შესაღები იყო, სადღაც ნათურა იყო გა----წვარი, ასევე გაირკვა, რომ 12 000 000 აშშ დოლარის ნაცვლად ბანკებიდან მიღებული სესხი იყო 11 000 000 აშშ დოლარი ა.შ. ფასის დაკლებაზე აგრესია მოდიოდა დ----- კ-----ის პარტნიორების, ასევე, იურისტ რ---- ჭ-----ის მხრიდან, რომლებიც ითხოვდნენ, რომ მომხდარიყო ფასის დაკლება. იყო მუდმივი მუქარა, რომ დაიჭერდნენ მოსარჩელებს, ასევე, ითხოვდნენ, რომ მიეცათ 5-წლიანი გარანტია თუ რამე გაფუჭდებოდა, ყოფილი მესაკუთრე აიღებდა ვალდებულებას, შეეკეთებინა ნივთები. მ----- მ-----ის განმარტებით, ამ თემებზე ესაუბრა კ-----ს და უთხრა, ძალით ართმევ ქონებას და კიდევ გინდა 5 წელს გაგირემონტონო, ან რა მნიშვნელობა აქვს ვალი რამდენი აქვთ, თუ დაპირდი 28 მილიონს, გადაუხადეო, რაზეც დ----- კ-----ი ძალიან გაბრაზდა და შეუვარდა ოთახში მსხდომ დ----- მ-----სა და დ----- ი-----ეს და დაუწყო ლანძღვა-გინება, მუქარა, ციხეში ამოგალპობთო და ვერც ერთი ვერ გამოხვალთ ცოცხლებიო. ამ ფაქტს ესწრებოდნენ ასევე რ---- ჭ-----ე და პარტნიორები. მ----- მ-----ის განცხადებით, მას თავად დ----- კ-----მა უთხრა ფულს იმიტომ იხდიდა, რომ ინვესტორმა ითხოვა ძალიან „გაწეწილი“ ბიზნესი არ ყოფილიყო, თორემ 9 წლის განმავლობაში ფული ვისთვის გადაგვიხდიაო. ასევე, უთხრა, რომ საკითხი შეთანხმებული იყო მაშინდელ საქართველოს პრეზიდენტთან, შინაგან საქმეთა და იუსტიციის მინისტრებთან;

ii რ---- ჭ-----ის, ო----- შ-----ისა და კ--- ნ-----ას ჩვენებები (დ----- კ-----თან არსებული საუბრების დამსწრეებად მ----- მ-----ის მიერ დასახელებული პირები):

არც ერთმა მოწმემ მ----- მ-----ის მიერ მიცემული ჩვენება არ დაადასტურა, მათ უარყვეს ჩვენებაში მითითებული ზეწოლისა და მუქარის ფაქტები;

iii გ----- ბ-----ის ჩვენება:

მოწმის განმარტებით, მან გადმოცემით იცოდა, რომ ხელშეკრულებების გაფორმება ხდებოდა იძულებით, იგი დ----- კ-----ს არ შეხვედრია, თუმცა ურთიერთობა ჰქონდა მის ეროვნებით ებრაელ მეგობრებთან - ა-----თან და ო-----თან და მათი ქედმაღლური, შეურაცხმყოფელი და უპირატესობის მანიშნებელი ქცევითაც ნათელი იყო, რომ ხელშეკრულებების გაფორმება არ ხდებოდა თავისუფალი ნების გამოვლენის პირობებში. გარიგებებში არ

გაუთვალისწინებიათ არც ერთი უზრუნველყოფის ღონისძიება, მაშინ, როდესაც თანხის გადახდა მოგვიანებით უნდა განხორციელდებოდა, ამასთან ერთად კი, მყიდველი კომპანიები ახალშექმნილი იყვნენ, რეგისტრირებული ოფშორულ ზონებში და თანხის გადაუხდელობის შემთხვევაში გარანტია არ არსებობდა, რომ გამყიდველი შეძლებდა ქონების დაბრუნებას ან თანხის მიღებას.

1.2. საკასაციო განაცხადის მოცულობა და კასატორთა პრეტენზიები (საკასაციო განხილვის ფარგლებში):

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის დისპოზიციიდან გამომდინარე (**საკასაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში. საკასაციო სასამართლოს არ შეუძლია თავისი ინიციატივით შეამოწმოს საპროცესო დარღვევები, გარდა 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტებისა**), საკასაციო პალატის შეფასების საგანი იქნება კასატორთა შემდეგი შედავებების საფუძვლიანობა:

1.2.1. სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ემყარება კანონდარღვევას, მან არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა, ხოლო მიღებული გადაწყვეტილება გნსხვავდება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის გადაწყვეტილებისაგან (#ას-664-635-2016), გარდა ამისა, სასამართლომ საქმე განიხილა მნიშვნელოვანი მატერიალური და პროცესუალური ნორმების დარღვევით;

1.2.2. არასამართლიანია სააპელაციო სასამართლოს დასკვნა, რომ საქმის მასალებით არ დგინდება სადავო გარიგებათა ბათილად ცნობის სამოქალაქო კოდექსის 54-ე და 55-ე მუხლების წინაპირობები, ისევე, როგორც მათი, ამავე კოდექსის 85-ე და 86-ე მუხლების შესაბამისად, იძულებით დადების ფაქტი. სასამართლოს დასკვნა, რომ დავის საგანს წარმოადგენს გარიგებათა ერთობლიობა, რომელიც მიუთითებს არა ბიზნესის დათმობაზე, არამედ, ქონების ნასყიდობაზე, არასწორია, რადგანაც სადავო ბიზნესისათვის სასოცოცხლო მნიშვნელობის იყო არა ლოგო, არამედ, უძრავ-მოძრავი ქონება. მოწინააღმდეგე მხარემ ამგვარი ქმედება სწორედ თვალის ახვევის მიზნით განახორციელა, რათა ქონების ჩამორთმევით კასატორები ჩამოშორებოდნენ ნავთობის ბიზნესსაქმიანობას. სწორედ ამ არასწორი დასკვნის გამო, სასამართლომ არ შეაფასა საქმეში არსებული მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებდნენ გარიგების იძულებით დადებას, თუკი სააპელაციო სასამართლო იმსჯელებდა იმაზე, რომ ქონების გასხვისება რეალურად უტოლდებოდა ბიზნესის დათმობას, მაშინ გაიზიარებდა კასატორთა

მიერ წარდგენილ ექსპერტიზის დასკვნას, რომლითაც დასტურდება, რომ ხელშეკრულებათა ღირებულება ოთხჯერ ნაკლებია მის რეალურ საბაზრო ფასთან, ამის სანაცვლოდ სასამართლომ იმსჯელა მხოლოდ ქონების შეფასების მეთოდებიდან რომელი იყო სწორი, ამ მხრივ გასაჩივრებული განჩინების დასაბუთება არ შეესაბამება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის მსჯელობას, გარდა ამისა, პალატამ გვერდი აუარა მოწმე მ----- მ-----ის ჩვენებას, რომლითაც დასტურდება საბაზრო ძალაუფლების ბოროტად გამოყენების ფაქტი, ჩვენებით დგინდება გარიგებათა დადება საქართველოს თავდაცვის ყოფილი მინისტრის – დ----- კ-----ის ზეგავლენით. პალატამ მოწინააღმდეგე მხარის მოწმეთა ჩვენებებს პროცესის წესების დარღვევით მიანიჭა უპირატესობა;

1.2.3. მოპასუხეებს სადავოდ არ გაუხდიათ დირექტორების შემდგომი დევნის, დაკავების, უსაფუძვლოდ სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემისა და დიდი ოდენობით თანხის წართმევის ფაქტები, მათ კვალიფიციური შედავება არ წარუდგენიათ მოსარჩელეთა მიერ მითითებულ ფაქტობრივ გარემოებებზე, არამედ, შემოიფარგლენ იმაზე აპელირებით, რომ სადავო გარიგებები კანონის მოთხოვნათა დაცვით იყო გაფორმებული, რაც ზოგადი ხასიათის შედავებაა და პრეზუმირებულს ხდის მოსარჩელეთა მტკიცებას ქონების იძულებით დათმობის თაობაზე. პრეზუმირებული ფაქტების გაქარწყლების მტკიცების ტვირთი კი, ეკისრება მოპასუხეს;

1.2.4. დ----- კ-----ს იძულების განხორციელება პოლიტიკიდან წასვლის შემდგომაც შეეძლო ხელისუფლებაში დარჩენილი მეგობრების დახმარებით, მიუხედავად მოსარჩელეთა იძულებითი თანხმობისა, გარიგების დადების შემდგომ დ.კ-----მა მაინც აღასრულა მუქარა, რის შემდგომაც კასატორი კომპანიების დირექტორები მიცემულ იქნენ პასუხისგებაში უსაფუძვლოდ, ხოლო სახელმწიფოს მიერ სასურველი თანხების კასატორთა მხრიდან მიღების შემდგომ ეს უკანასკნელები გათავისუფლდნენ პასუხისმგებლობისაგან. ამდენად, მარტივი გასაკეთებელია დასკვნა, რომ დ.კ-----ს სადავო გარიგების ფასი თავშივე ჰქონდა განსაზღვრული: 22 000 000 აშშ დოლარიდან 12 000 000 აშშ დოლარით დაიფარა კომპანიის მიერ აღებული კრედიტი, 4 000 000 განსაზღვრული იყო მოგების გადასახადისათვის, ხოლო დარჩენილი 6 000 000 აშშ დოლარი, რომელიც კასატორებს უნდა დარჩენოდათ, დაბრუნდა სახელმწიფო ბიუჯეტში გირაოსა და აუქციონზე შეძენილი ქონების სანაცვლოდ;

1.2.5. სასამართლოს უნდა ეხელმძღვანელა სამოქალაქო კოდექსის 992-ე, 998-ე და 408.1 მუხლებით, შესაბამისად, მან დაარღვია მტკიცების ტვირთის განაწილების წესი. კასატორები განმარტავდნენ, რომ იძულება მომდინარეობდა ყოფილი მაღალჩინოსნებისაგან მათი და მათი ოჯახის წევრების მიმართ, რამაც კასატორებს (დირექტორებს) აფიქრებინა, რომ საფრთხე რეალური და მომავალში განხორციელებადი იყო, რასაც, როგორც მათი პიროვნების, ისე – ოჯახისა და ქონებისათვის შეუძლო ზიანი მოეტანა, საყოველთაოდ ცნობილია კომპანიათა დირექტორების მიმართ განხორციელებული იძულებაც, რაც არაერთ ინტერნეტსაიტზე განთავსდა.

1.3. საკასაციო პალატის შეფასებები და სამართლებრივი დასკვნები:

1.3.1. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება, ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადაწყვეტილება კანონის დარღვევითაა გამოტანილი. სამართლის ნორმები დარღვეულად ითვლება, თუ სასამართლომ: არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა; გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოეყენებინა; არასწორად განმარტა კანონი. საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება, გახდეს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი.

1.3.2. მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლო იზიარებს კასატორთა პოზიციას იმის თაობაზე, რომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ემყარება არა მოთხოვნის დამფუძნებელ ნორმებს, არამედ, სასამართლომ იხელმძღვანელა მხოლოდ იმ დამხმარე ნორმებით, რომლებიც, ერთ შემთხვევაში, საცილო, ხოლო, მეორე შემთხვევაში - უცილოდ ბათილი გარიგების აბსტრაქტულ შემადგენლობას ადგენს. სწორედ ამ მიზნით, საკასაციო სასამართლომ ზეპირი მოსმენით განიხილა საკასაციო საჩივარი და მხარეთა პრეტენზიების საფუძვლიანობის შემოწმებას, მათ შორის, დავის ფაქტობრივი ნაწილის კვლევას არაერთი სხდომა მიუძღვნა, შესაბამისად, მტკიცებულებათა დონეზე შემოწმდა ყველა ის პრეტენზია, რომლებზე დაყრდნობითაც მხარეები მიიჩნევდნენ, რომ მიღებული გადაწყვეტილება იყო არასწორი.

1.3.3. ვიდრე დადგენილი გარემოებების სამართლის ნორმებთან სუბსუმირებას შეუდგებოდეს, პალატა მიზანშეწონილად მიიჩნევს, ყურადღება გაამახვილოს სამართალწარმოების ფუნდამენტურ

პრინციპებზე: მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლით რეგლამენტირებულია პროცესის შეჯიბრებითობის პრინციპის საფუძველზე წარმართვა და დადგენილია, რომ მხარეებს აქვთ მტკიცებულებათა წარდგენის გზით საკუთარი პოზიციის დადასტურების შესაძლებლობა, გარდა ამისა, დემოკრატიულ საზოგადოებაში ფუნდამენტური მნიშვნელობა ენიჭება მხარეთა თანასწორობის დაცვას (სსსკ-ის მე-5 მუხლი), რაც იმას ნიშნავს, რომ საქმის განხილვის თითოეულ ეტაპზე სასამართლო ინარჩუნებს ნეიტრალიტეტს და მოსამართლეს მიუკერძოებლად, მხოლოდ მტკიცებულებათა ობიექტური შეფასების გზით უყალიბდება შინაგანი რწმენა დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე ამა თუ იმ ფაქტის არსებობის თაობაზე. საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“ განსაზღვრავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს როლს საერთო სასამართლოების სიტემაში და მე-14 მუხლის მე-2 პუნქტით ადგენს, რომ უზენაესი სასამართლო დადგენილი საპროცესო ფორმით ზედამხედველობს მართლმსაჯულების განხორციელებას საქართველოს საერთო სასამართლოებში. კანონის მითითებული დანაწესიდან გამომდინარეობს მათ შორის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილის დებულება, რომელიც ადგენს უზენაესი სასამართლოს მხრიდან დავის ფაქტობრივი ნაწილის შეფასების ფარგლებს, კერძოდ, საკასაციო სასამართლო მსჯელობს საპროცესო წესების დაცვით მოპოვებული მტკიცებულებებისა და მხარეთა მიერ მიცემული ახსნა-განმარტებების შეფასების კანონიერებაზე იმგვარად, რომ თავად ვერც ახალ ფაქტებს დაადგენს და ვერც ახალ განმარტებებს მიიღებს მხარეებისგან.

1.3.4. საკასაციო სასამართლომ ზეპირი განხილვისას შეამოწმა სადავო გარემოებები და მივიდა დასკვნამდე, რომ სარჩელი არ არის ფორმალურად გამართული, იგი არ შეიცავს დამაჯერებელ, ლოგიკურ დასაბუთებას იმ ფაქტების თაობაზე, რომლებსაც ემყარება მხარის მოთხოვნა, შემოფარგლულია არა ფაქტებითა და მათი კონკრეტიკით, არამედ, სამართლებრივი შეფასებებით. მიუხედავად საკასაციო სასამართლოს მიერ ზეპირ განხილვაზე კასატორთა მხრიდან მიღებული განმარტებებისა, იგი შეზღუდულია პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის მომზადების ეტაპის დასრულების დროისათვის წარდგენილი ფაქტებისა და მტკიცებულებების კვლევიტ, რამდენადაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 178-ე მუხლის პირველი ნაწილის

„ე“ და „ვ“ ქვეპუნქტების თანახმად, სარჩელში უნდა აღინიშნოს კონკრეტული ფაქტები და გარემოებები, რომლებზედაც მოსარჩელე ამყარებს თავის მოთხოვნებს; მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებს მოსარჩელის მიერ მითითებულ გარემოებებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ამავე კოდექსის 219-ე მუხლის პირველი ნაწილიდან გამომდინარე, მხარეები შეზღუდული არიან, ახსნა-განმარტების მოსმენისას წარადგინონ ახალი მტკიცებულებები ან მიუთითონ ახალ გარემოებებზე, რომელთა შესახებაც არ ყოფილა მითითებული სარჩელსა თუ შესაგებელში ან საქმის მომზადების სტადიაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მათ შესახებ თავის დროზე საპატიო მიზეზით არ იყო განცხადებული.

1.3.5. მოცემულ შემთხვევაში, უდავოა, რომ საქმის მომზადების ეტაპი პირველი ინსტანციის სასამართლოში იყო საკმაოდ ხანგრძლივი, არაერთი სხდომა მიეძღვნა მოთხოვნის საფუძვლების დაზუსტებასა თუ მტკიცებულებათა წარდგენას, მოსარჩელემ დააზუსტა კიდევაც სარჩელის საფუძვლები, თუმცა, ამჯერადაც არ წარუდგენია დასაბუთებული პრეტენზიები. სასამართლო კი, ზემოთ ხსენებული ნეიტრალიტეტის პრინციპიდან გამომდინარე, ვერ უზრუნველყოფს მხარისათვის იურიდიული დახმარების გაწევას, რაც თანაბრობას დაარღვევს და სამართალწარმოებას მიკერძოებულს გახდის. ევროკონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტით „მიუკერძოებლობის“ მოთხოვნა ორი ასპექტისაგან შედგება. პირველი, სასამართლო სუბიექტურად თავისუფალი უნდა იყოს პიროვნული ზრახვებისა და მიდრეკილებებისაგან. მეორე, იგი ასევე მიუკერძოებელი უნდა იყოს ობიექტური თვალსაზრისით, ანუ მან უნდა უზრუნველყოს საკმარისი გარანტიები ამ თვალსაზრისით ნებისმიერი კანონიერი ეჭვის გამოსარიცხად (*იხ. გოტრინი და სხვები საფრანგეთის წინააღმდეგ, 1998 წლის 20 მაისის გადაწყვეტილება, Reports of Judgments and Decisions 1998-III, გვ. 1030- 31, §58; მორისი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, №38784/97, §58, ECHR 2002-I*). რაც შეეხება სუბიექტურობას, მოსამართლე პიროვნულად მიუკერძოებლად უნდა იქნას მიჩნეული, ვიდრე ამის საწინააღმდეგო არ დამტკიცდება (*იხ. ჰაუსშიდტი დანიის წინააღმდეგ, 1989 წლის 24 მაისის გადაწყვეტილება, სერია A №154, გვ. 21, §47; დაკტარასი ლიტვის წინააღმდეგ, №42095/98, §30, ECHR 2000-X*). სამართლიანი სასამართლოს კონცეფცია თავის თავში მოიცავს სასამართლოს მხრიდან მხარისათვის საკუთარი პოზიციის დაცვის მოსამზადებლად ადეკვატური დროის განსაზღვრას და დაცვის მომზადების შესაძლებლობის მიცემას (*იხ. Case If Galstyan v, Armenia, საჩივარი no26986/03*), რაც მოცემულ შემთხვევაში, უზრუნველყოფილ

იქნა, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო, როგორც ითქვა, სადავო ფაქტებს შეაფასებს საპროცესო წესების დაცვით მიღებული განმარტებების ფარგლებში.

1.3.6. სასამართლო სხდომაზე მიღებული განმარტებების შედეგად საკასაციო სასამართლო მივიდა დასკვნამდე, რომ მოსარჩელები დავობენ საკუთრების უფლების მართლსაწინააღმდეგო ჩამორთმევის ფაქტზე (იხ. ევროკონვენციის დამატებითი ოქმის 1.1. მუხლი) და სურთ პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენა – ქონების დაბრუნება, ასევე, ზიანის ანაზღაურება. თავად საკუთრებით მშვიდობიანი სარგებლობის უფლების დარღვევას მხარეები უკავშირებენ ორ ფაქტორს, გარიგება, რომელიც ქონების გადაცემის საფუძველს წარმოადგენდა, დადებულია შეუსაბამოდ დაბალ ფასად, რაც მის ამორალურობაზე მიუთითებს და გარიგება დადებულია იძულების შედეგად, რაც გამორიცხავს ნამდვილი ნების არსებობას. უნდა ითქვას, რომ პირველი და მეორე მოტივის დადასტურება განსხვავებულ სამართლებრივ საფუძველს და შესაბამისად, განსხვავებულ ფაქტებს ემყარება, ამასთან, წმინდა სამართლებრივი თვალსაზრისით, გარკვეულწილად წინააღმდეგობრივიცაა: თუკი გარიგების ნამდვილობას მისი დადების დროს მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის 54-ე და/ან 55-ე მუხლის კონტექსტში შევამოწმებთ, მაშინ სახეზე უცილოდ ბათილი გარიგება უნდა გვქონდეს, რომელსაც იმთავითვე ფორმალურადაც არ წარმოუშვია სამართლებრივი შედეგები, ხოლო, თუკი ამავე კოდექსის 85-ე და შემდგომი ნორმების ფარგლებში იმსჯელებს სასამართლო, ასეთ შემთხვევაში სახეზე უნდა გვქონდეს საცილო გარიგება, რომელიც ფორმალურად ნამდვილია და თუკი არ იქნება დადგენილ ვადაში შეცდილებული, მას კანონიერი ძალა მიენიჭება.

1.3.7. სამოქალაქო კოდექსის 54-ე და 55.1 მუხლების კონტექსტში მხარე ცდილობს, დაადასტუროს, რომ ხელშეკრულებაში ასახული ფასი მნიშვნელოვნად ჩამოუვარდება ქონების საბაზრო ფასს, რაც, მისი აზრით გარიგების ბათილობის საფუძველია. საკასაციო სასამართლოს დიდმა პალატამ (ციტირებული ზემოთ) ერთ-ერთ საქმეზე არ გაიზიარა ამგვარი მიდგომა იმ დასაბუთებით, რომ მხოლოდ ფასთა დისპროპორციის მოტივით გარიგების ამორალურად მიჩნევა ეწინააღმდეგება ხელშეკრულების დადებისა და მისი შინაარსის განსაზღვრის თავისუფლების პრინციპს (სსკ-ის 319.1-ე მუხლი: კერძო სამართლის სუბიექტებს შეუძლიათ კანონის ფარგლებში თავისუფლად დადონ ხელშეკრულებები და განსაზღვრონ ამ ხელშეკრულებათა შინაარსი. მათ შეუძლიათ დადონ ისეთი ხელშეკრულებებიც,

რომლებიც კანონით გათვალისწინებული არ არის, მაგრამ არ ეწინააღმდეგება მას. თუ საზოგადოების ან პიროვნების არსებითი ინტერესების დაცვისათვის ხელშეკრულების ნამდვილობა დამოკიდებულია სახელმწიფოს ნებართვაზე, მაშინ ეს უნდა მოწესრიგდეს ცალკე კანონით). სამოქალაქო კანონები საქართველოს ტერიტორიაზე უზრუნველყოფენ სამოქალაქო ბრუნვის თავისუფლებას, თუ ამ თავისუფლების განხორციელება არ ხელყოფს მესამე პირთა უფლებებს (სსკ-ის მე-9 მუხლი). ამ წესიდან არსებული გამონაკლისი, ამ თავისუფლების შეზღუდვა დასაშვებია მხოლოდ კანონის იმპერატიული დანაწესიდან გამომდინარე. საპირისპირო მიდგომა, დიდი პალატის განმარტებით, ხელს შეუშლის სამოქალაქო ბრუნვის ნორმალურ განვითარებასა და სტაბილურობას, რადგანაც ხელშეკრულების არაკეთილსინდისიერ მხარეს, სათანადო წინაპირობების არარსებობის პირობებშიც კი, შეეძლება უარი თქვას ხელშეკრულებაზე. სადავო ხელშეკრულებების გაფორმების დროს მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის 55-ე მუხლი (რომელიც სახელდებული იყო შემდეგნაირად: გარიგების ბათილობა ძალაუფლების ბოროტად გამოყენების გამო; 08.05.2012წ. #6151 ცვლილებამდე რედაქციით), გარიგების ბათილად მისაჩნევად კონკრეტულ წინაპირობებზე მიუთითებდა და ორი პირობის კუმულაციურად არსებობის აუცილებლობას ადგენდა. დასახელებული ნორმის მიხედვით, გარიგების ბათილობისათვის საკმარის საფუძველს არ წარმოადგენს მხოლოდ გარიგებით განსაზღვრულ შესრულებასა და ამ შესრულებისათვის გათვალისწინებულ ანაზღაურებას შორის აშკარა შეუსაბამობის დადგენა, ამასთან ერთად, გარიგების ბათილად მისაჩნევად, აუცილებელია, რომ მეორე წინაპირობაც ვლინდებოდეს, კერძოდ, გარიგება დადებული უნდა იყოს მხოლოდ იმის წყალობით, რომ ხელშეკრულების ერთ-ერთმა მხარემ ბოროტად გამოიყენა თავისი საბაზრო ძალაუფლება ან ისარგებლა კონტრაქტენტის მიძიმე მდგომარეობით ან გულუბრყვილობით (**იხ. სუსგ #ას-1224-1149-2015, 20.05.2016, შდრ. ასევე საქმე #ას-880-838-2013, 09.06.2014 წელი, საქმე #ას-1718-1701-2011, 23.02.2012 წელი, საქმე #ას-132-124-2015, 29.04.2015 წელი, საქმე #ას-788-745-2015, 13.10.2015).**

1.3.8. ფასთა დისპროპორციის კუთხით საკასაციო სასამართლომ გამოიკვლია საქმეში არსებული ექსპერტიზის დასკვნები, მოისმინა სასამართლო სხდომებზე დაკითხული ექსპერტების განმარტებები და მიიჩნევს, რომ ქვემდგომი სასამართლოების მსჯელობა სრულად შეესაბამება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 172-ე (105-ე) მუხლის მოთხოვნებს. უნდა აღნიშნოს, რომ ექსპერტის დასკვნას მოქმედი კანონმდებლობა რაიმე განსხვავებულ ძალას არ ანიჭებს, იგი ერთ-ერთი რიგითი

მტკიცებულებაა, რომლის გაზიარებაც სასამართლოს მხრიდან ამ დასკვნის შინაარსობრივ კვლევაზე, მის დამაჯერებლობასა და იურიდიულ ლეგიტიმაციაზეა დამოკიდებული, ამასთანავე, საექსპერტო კვლევა გამართლებული უნდა იყოს საქმის მასალებით, მათ შორის - მხარეთა განმარტებებით წარმოჩენილი დავის ზოგადი სურათით. ამ განჩინების სამოტივაციო ნაწილის 1.1.18. პუნქტში მითითებული დასკვნებიდან მოსარჩელების მიერ წარმოდგენილ საექსპერტო დასკვნაში მითითებულია, რომ ზოგიერთი უძრავ-მოძრავი ქონება გასხვისებულია იმაზე მაღალ ფასადაც კი, ვიდრე მისი საბაზრო ღირებულება იყო, გარდა ამისა, საქმეში წარმოდგენილი დასკვნების ანალიზიდან გამომდინარე, უმთავრესი ფასთა განსხვავება წარმოდგენილია ნავთობის ბაზების შეფასების საკითხთან, ამ სხვაობის საფუძველი შეფასების განსხვავებული მეთოდების გამოყენებაა. სააპელაციო სასამართლომ სწორად განსაზღვრა ეს საკითხი და მის მიერ განვითარებული მსჯელობა ამ კუთხით გასაზიარებელია, რასაც ვერ გააბათილებს საკასაციო განჩილების ეტაპზე კასატორთა მიერ გამოთქმული პრეტენზიები (ამ კუთხით მხარეთა ძირითადი შედაგება მოტივირებულია იმით, რომ ფასთა სხვაობა განპირობებული იყო მთლიანად ბიზნესსაქმიანობისგან მათი ჩამოშორებით და მხოლოდ სამეწარმეო სიმბოლოს _ ლოგოს დატოვება მიზნად ისახავდა შემდგომი შესაძლო დავისას სასამართლოსათვის თვალის ახვევას). დადგენილია, რომ შპს „ე-----ის“ მიერ (კასატორთა მიერ წარმოდგენილი დასკვნა) ნავთობის ბაზები შეფასდა შემოსავლების მეთოდით, ხოლო სხვა ექსპერტების მიერ დანახარჯების მეთოდით. შპს „ე-----ის“ მიერ ნავთობის ორი ბაზა (მდებარე ქ.თბილისში, წ-----ის ქუჩა #13-სა და ქ.ბათუმში, ურეხის დასახლებაში, ხ-----ის ქუჩა №7-ში) შეფასებულია, როგორც ბიზნეს საწარმოები შემოსავლების მეთოდით და კომპლექსურად ისინი შეფასებული იქნა 35 326 604 აშშ დოლარად. ექსპერტების მიერ სასამართლო სხდომაზე ვერ იქნა განმარტებული მითითებული ორი ნავთობის ბაზის ერთობლივად შეფასების კრიტერიუმი _ რატომ იქნა ქ.თბილისში და ქ.ბათუმში მდებარე ორი სხვადასხვა ობიექტი შეფასებული ერთობლივად, შესაბამისად, გაურკვეველია შპს „ე-----ის“ მოსაზრება ნავთობის ბაზების ინდივიდუალურ ღირებულებაზე. შპს „ე-----ის“ ექსპერტ ა-----ს-----ის განმარტებით, ნავთობის ბაზების შეფასებისას შემოსავლების მეთოდი გამოყენებულ იქნა იმ მიზეზით, რომ ნავთობის ბაზა წარმოადგენს სპეციალიზირებულ ქონებას და შემოსავლების მაგენერირებელ ობიექტს. ნავთობის ბაზა იმიტომ არის სპეციალიზირებული ობიექტი, რომ ის იშვიათად არის

გამოტანილი ბაზარზე, რაც სწორად იქნა მიჩნეული ქვემდგომი სასამართლოს მხრიდან დაუსაბუთებელ მსჯელობად, რადგანაც გარდა სპეციალიზირებული ქონებისა, ვინაიდან შესაძლებელია ბაზარზე იშვითად იქნეს გამოტანილი სხვადასხვა ნივთი, არ შეიძლება ყოველ ასეთს დაერქვას სპეციალიზირებული. გარდა ამისა, უდავოა, რომ შპს „ე-----ს“ არ გამოუკვლევია, არსებობდა თუ არა ამ ბაზებთან დაკავშირებული გრძელვადიანი კონტრაქტები და ახალი მესაკუთრის მიერ მოხდა თუ არა ამ ხელშეკრულებებში ჩანაცვლება. არ არის გამოკვლეული ისიც, თუ რა ღირებულება ექნებოდა ამ ქონებას მყიდველისთვის, რომელსაც გააჩნდა შესაბამისი ფულადი სახსრები, რათა მოეხდინა ასეთივე ბაზის მშენებლობა. ამ მსჯელობის საპირისპიროდ, მოპასუხე მხარის მიერ წარმოდგენილი „ფ-----ის“ დასკვნით დგინდება, რომ ნავთობის ბაზები შეფასდა ხარჯების მეთოდით, ქ.თბილისში მდებარე ნავთობის ბაზის ფასი განისაზღვრა 953 181 აშშ დოლარით, ხოლო ურეხის ბაზა შეფასდა 1 911 097 აშშ დოლარად. ექსპერტის მ--- - ჰ---ის განმარტებით, ბაზების შეფასება ხარჯების მეთოდით მოხდა იმ მიზეზით, რომ მას გააჩნდა ინსტრუქცია შეეფასებინა აქტივი და ამასთან ერთად მყიდველს არ გადასცემია არსებული კონტრაქტები და იქ მომუშავე პერსონალი. ასეთ შემთხვევაში მყიდველი არ გადაიხდის იმაზე უფრო მეტს, ვიდრე თავად დაეხარჯება მის აშენებაში (ნავთობის ბაზებთან ერთად მყიდველისათვის უკვე არსებული გრძელვადიანი კონტრაქტების გადაცემა, რაც დაადასტურებდა თავად ბიზნესის გასხვების ფაქტს, საქმის მასალებითაც არ დგინდება) ან თანხას გადაიხდიდა სხვა აქტივში, რომელსაც შეუძლია, ჩაანაცვლოს ის. ამ მოსაზრებასთან თანხვედრაშია სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროს ექსპერტის განმარტებები. დანახარჯების მეთოდით, ნავთობის ბაზების შეფასებისას მათი ფასი ერთობლივად განსაზღვრულ იქნა 2 944 278 აშშ დოლარად, შპს „ე-----ის“ ექსპერტების მიერ კი ვერ იქნა დასაბუთებული, თუ რატომ უნდა გადაიხადოს კომპანიამ, რომლის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს ნავთობპროდუქტებით ვაჭრობა და შეუძლია კონკურენციის გაწევა სხვებისათვის, ორ ბაზაში 35 000 000 აშშ დოლარი, მაშინ, როდესაც თავადაც შეუძლია, ააშენოს იგივე 3 000 000 აშშ დოლარად. შპს „ე-----ის“ მიერ წარმოდგენილი გაანგარიშებები არ იძლევა იმის შეფასების საშუალებას, რომ მყიდველისათვის ნავთობის ბაზებიდან მყისიერად მიღებული მოგება იმდენად მნიშვნელოვანი იქნებოდა, რომ მათი მშენებლობისათვის საჭირო დროში მიღებული შემოსავლის

დანაკლისის გათვალისწინებით ის გადაიხდიდა 35 000 000 აშშ დოლარს. საქმეში წარმოდგენილი 2009 წლის 13 ივნისის ხელშეკრულებით შპს „ბ-----მა“ ქ.ბათუმში, სოფელ ურეხში არსებული ნავთობის ბაზა შეიძინა 1 642 488 ლარად, საიდანაც მოძრავი ნივთების ფასმა შეადგინა 292 705 ლარი, ხოლო უძრავი ქონების ღირებულება განისაზღვრა 1 394 783 ლარით, ხელშეკრულებაში მითითებული ფასი კი, არსებითად განსხვავდება შპს „ე-----ის“ შეფასებისაგან, მოსარჩელებს კი არ განუმარტავთ, თუ რას შეიძლება გამოეწვია ფასის ასეთი მნიშვნელოვანი მატება და არ წარუდგენიათ რაიმე მტკიცებულება, რომლებიც სასამართლოს მისცემდა იმის შეფასების შესაძლებლობას, თუ რამ გამოიწვია 3 წლის შემდეგ ქონების საბაზრო ფასის არსებითი მატება. გარდა ამისა, მართალია შპს „ე-----ს“ ურეხის ნავთობის ბაზა ინდივიდუალურად არ შეუფასებია, თუმცა, ექსპერტებს არ განუმარტავთ, რომ განსზღვრული ფასიდან - 35 326 604 აშშ დოლარიდან, დიდი წილი წარმოადგენს ქ.თბილისში, მდებარე ბაზის ფასს. რაც შეეხება გასხვისების დროს არამუშა მდგომარეობაში მყოფ ავტოგასამართ სადგურებს, შპს „ე-----მა“ ერთ-ერთი მათგანი (*ქ.ქუთაისში, ნ---ას ქუჩაზე მდებარე*) შეაფასა 1 478 887 აშშ დოლარად, ხელშეკრულების შესაბამისად კი, მასში გადახდილია 350 000 აშშ დოლარი. ექსპერტებმა მიუთითეს, რომ საბაზრო ფასის დადგენისას გამოიყენეს დაშვებები და ინფორმაცია მიიღეს სხვადასხვა ინკოგნიტო წყაროებიდან, ამასთან ერთად, არ იკვეთება, რომ გათვალისწინებულია ის ხარჯები, რაც საჭირო იქნებოდა ამ სადგურის მუშა მდგომარეობაში მოსაყვანად. იგივე შეეხება იმ სადგურებს, რომლებზეც არ არსებობდა მონაცემები მათი შემოსავლების შესახებ. გ----- გ-----ის განმარტებით (*რომელიც ხელს არ აწერს შპს „ე-----ის“ დასკვნას, თუმცა, მასზე ხელმომწერი პირების განმარტებით, შეფასებები შესრულებულია სწორედ გ----- გ-----ის მიერ*), გასხვისების დროს რამდენიმე ავტოგასამართი სადგური არ იყო მუშა მდგომარეობაში, ზოგიერთი იყო ახალი აშენებული, ზოგიერთს სჭირდებოდა რებრენდინგი, თუმცა, მან ვერ მიუთითა ის სადგურები, რომლებზეც მას არ გააჩნდა ინფორმაცია გაყიდვების შესახებ, მაგრამ აღნიშნა, რომ ასეთ შემთხვევაში ფასის გამოთვლა მოახდინა ე.წ „დაშვების“ პრინციპით, ანუ სავარაუდო გაყიდვებით და ამ შემთხვევაში ინფორმაცია მიიღო კომპეტენტური პირებისაგან, რომელთა ვინაობებსაც ვერ მიუთითებს კონფიდენციალურობის გამო. ეს პირები კი არიან სხვა მსგავს ორგანიზაციებში მომუშავე თანამშრომლები. გ----- გ-----ემ დაადასტურა ის გარემოებაც, რომ

იმ შემთხვევაში, თუ ავტოგასამართი სადგურის რეალური შემოსავალი განხორციელებული დაშვების ნახევარი იქნება, ეს მნიშვნელოვნად შეცვლის ქონების საბაზრო ფასს. შპს „ფ-----ის“ დასკვნის შედგენისას, როგორც აღინიშნა, შეფასებისას გამოყენებულ იქნა ორი მეთოდი: შემოსავლების მეთოდი და ხარჯების მეთოდი. შემოსავლების მეთოდის შესაბამისად, შეფასდა 21 სადგური და ინვესტიციების კუთვნილი 10 სადგური, ვინაიდან ისინი წარმოადგენდნენ შემოსავლების მაგენერირებელ აქტივებს, ხოლო ხარჯების მეთოდით შეფასდა ის სადგურები, რომლებიც იყო არარენტაბელური, ვინაიდან ექსპერტმა მიიჩნია, რომ მიმდინარე დაბალი შემოსავლები არ უზრუნველყოფდა დადებით ფულად ნაკადებს მომავალში, ასევე, დაზიანებული და არაფუნქციონირებადი სადგურები, ვინაიდან არ არსებობდა ინფორმაცია გასულ პერიოდში მათი ფუნქციონირების შესახებ, ასევე, სადგურები, რომლებმაც ფუნქციონირება დაიწყეს შეფასების დღის შემდეგ და ასევე ნავთობაზეთან ერთად შეძენილი 2 სადგური, ვინაიდან შეძენის საგანი თავად ნავთობაზე იყო. საბაზრო მეთოდი გამოყენებული იქნა ავტომანქანების შეფასებისას. შპს „ფ-----ის“ დასკვნის შესაბამისად 28 სადგურის საბაზრო ღირებულებამ ერთობლივად შეადგინა 9 191 505 აშშ დოლარი, ხელშეკრულების შესაბამისად კი, გადახდილია 11 432 635 აშშ დოლარი. სხვადასხვა შპს-ში შეძენილი წილების საერთო ღირებულება განისაზღვრა 5 046 931 აშშ დოლარით, მყიდველის მიერ კი გადახდილია 2 700 000 აშშ დოლარი. ორი ნავთობის ბაზის საერთო ღირებულება 2 864 278 აშშ დოლარია, ხოლო მათში გადახდილია 7 400 000 აშშ დოლარი. 16 მიწის ნაკვეთის საერთო ღირებულება განისაზღვრა 549 552 აშშ დოლარით, ხოლო მათში გადახდილია 510 000 აშშ დოლარი. 16 ავტომობილის ღირებულება განისაზღვრა 185 444 აშშ დოლარით, ხოლო გადახდილია 150 000 აშშ დოლარი, რკინიგზის მონაკვეთი შეფასდა 19 232 აშშ დოლარად, მასში გადახდილია 20 000 აშშ დოლარი. სულ გასხვისებული ქონება შეფასდა 17 856 942 აშშ დოლარად, ხოლო ხელშეკრულებების შესაბამისად მათში გადახდილია 22 212 635 აშშ დოლარი. სსიპ „ლეკან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს“ 2016 წლის 17 მარტის ექსპერტიზის დასკვნით გასხვისებული ქონება შეფასდა 22 076 322 აშშ დოლარად, ხოლო 2016 წლის 29 თებერვლის დასკვნის შესაბამისად, რომელიც ჩატარებული იქნა საქართველოს პროკურატურის მოთხოვნით და მის მიერ მიწოდებული მასალებით, ქონების ღირებულება შეფასდა

22 200 000 აშშ დოლარად. მოცემულ შემთხვევაშიც, ნავთობის ბაზები შეფასდა დანახარჯების მეთოდით, ასევე, შეფასდა ის აგსები, რომლებზეც ექსპერტს არ გააჩნდა ინფორმაცია შემოსავლების შესახებ. ასეთი სადგურებიდან ერთ-ერთია ზემოთ ნახსენები, ქ.ქუთაისში, ნ---ას ქუჩაზე მდებარე ავტოგასამართი სადგური. ექსპერტს ის შეფასებული აქვს 221 439 აშშ დოლარად, მაშინ, როდესაც შპს „ე-----ი“ მითითებულ ქონებას აფასებს 1 478 887 აშშ დოლარად და ამასთან, ვერ უთითებს ინფორმაციას იმ დაშვებების შესახებ, რომლებიც გამოიყენა. არსებითი განსხვავებაა მოსარჩელების მიერ წარდგენილ შპს „ე-----ის“ დასკვნასა და მოსარჩელების მიერ წარდგენილი დოკუმენტების საფუძველზე პროკურატურის დაკვეთით მომზადებულ დასკვნას შორის, კერძოდ: შპს „ე-----ის“ ექსპერტიზის დასკვნის შესაბამისად, გარდა ქ.ქუთაისში, ნ---ას ქუჩაზე არსებული სადგურისა, ფასთა შორის მნიშვნელოვანი სხვაობა, იაფად გაყიდვის თვალსაზრისით, წარმოდგენილია რამდენიმე ბენზინგასამართ სადგურთან დაკავშირებით. მაგალითად: ქ.თბილისში, ბ-----ის ქუჩაზე მდებარე აგს, შპს „ე-----მა“ შეაფასა 1 160 279 აშშ დოლარად, ხოლო გაიყიდა 350 000 აშშ დოლარად. როგორც შპს „ე-----მა“, ისე, სასამართლო ექსპერტიზის ბიურომ და შპს „ფ-----მა“ ეს ნივთი შეაფასა შემოსავლების მეთოდით, გაყიდული საწვავის მოცულობებიდან გამოდინარე. შპს „ე-----ი“ აღნიშნავს, რომ გაყიდული საწვავის მოცულობაა 2 880 000 ლიტრი, ხოლო, სასამართლო ექსპერტიზის ბიურო კი მიუთითებს 879 364 ლიტრს, რაც არსებითი სხვაობაა და ბადებს ეჭვს, რომ ექსპერტებს გააჩნდათ სხვადასხვა და შესაძლო არასწორი მონაცემები გაყიდვის მოცულობებთან დაკავშირებით, მაშინ, როდესაც ორივე ექსპერტიზას უნდა ეხელმძღვანელა მოსარჩელების მიერ მიწოდებული ინფორმაციით. შპს „ე-----ისა“ და ლ.სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს მონაცემებს შორის მნიშვნელოვანი განსხვავებები გაყიდული საწვავის მოცულობებთან დაკავშირებით წარმოდგენილია ქ.თელავში, დ-----ის ქუჩაზე მდებარე აგს-თან მიმართებით, ასევე, ლაგოდეხში მდებარე აგს-თან, ქ.ფოთში, ლ-----ას ქუჩაზე მდებარე აგს-თან და შესაბამისად, ეს განსხვავებები იძლევა მნიშვნელოვან ცდომილებას ექსპერტიზის დასკვნებს შორის. ქ.თბილისში, წ-----ის შესახვევში მდებარე აგს-ის შეფასებისას, შპს „ე-----ის“ მიერ გაყიდული საწვავის მოცულობად მითითებულია 3 600 000 ლიტრი, მაშინ, როდესაც არც სასამართლო

ექსპერტიზის ბიუროს და არც შპს „ფ-----ს“ ეს მონაცემები არ გააჩნდათ, ან არსებობდა დაბალი მაჩვენებელი და იქმნება შთაბეჭდილება, რომ შპს „ე-----ის“ მიერ გამოყენებულია სავარაუდო „დაშვებები“, რაც დასკვნას არადამაჯერებელს ხდის. მოცემული ქონება შპს „ე-----მა“ შეაფასა 1 450 789 აშშ დოლარად, ხოლო გაიყიდა 400 000 აშშ დოლარად, ფასთა შორის სხვაობა კი მნიშვნელოვანია და აჭარბებს 1 000 000 აშშ დოლარს. სსიპ „ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროს“ და შპს „ფ-----ს“ ასევე არ გააჩნდათ მონაცემები ქ.თბილისში, დიღმის სასწავლო-საცდელ მეურნეობასთან არსებული აგს-ის გაყიდვებთან დაკავშირებით, ხოლო შპს „ე-----ი“ გაყიდულ მოცულობად მიუთითებს 2 040 000 ლიტრს. საწვავის გაყიდვის მოცულობებთან დაკავშირებით შპს „ფ-----ის“ მიერ შედგენილი მგრძნობელობის ანგარიშიდან (შემოსავლის მეთოდის ფარგლებში) ნათლად ჩანს, თუ როგორ შეიცვლებოდა შესაფასებელი ქონების ღირებულება, მაგალითად, ნავთობროდუქტის გაყიდვის მოცულებების შეცვლის შემთხვევაში, 50 460 747 ლიტრის გაყიდვისას საერთო საბაზრო ღირებულება იქნებოდა 28 992 191 აშშ დოლარი, ხოლო 46 460 747 ლიტრის გაყიდვისას – 26 765 149 აშშ დოლარი, ამდენად, იმ სადგურებზე, რომლებზეც არ არსებობდა ინფორმაცია ნავთობპროდუქტების რეალიზაციის შესახებ, ასევე არასწორია მონაცემები და სავარაუდოდ გაკეთებული დაშვებები მნიშვნელოვან გავლენას იქონიებდა მათ შეფასებაზე, რაც ასევე დაადასტურეს შპს „ე-----ის“ ექსპერტებმაც.

1.3.9. მითითებული მსჯელობის საპირისპიროდ, თუკი საკასაციო სასამართლო გაიზიარებს კიდევაც შპს „ე-----ის“ კვლევას და მიიჩნევს, რომ სადავო გარიგებები ფასთა მნიშვნელოვანი დისპროპორციითაა დადებული, სამოქალაქო კოდექსის 55.1 მუხლის კონტექსტში მაინც ვერ მივიდოდა პალატა იმ დასკვნამდე, რომ სახეზეა სამართლებრივი ძალის არმქონე გარიგება და მოსარჩელებს ქონებაზე საკუთრება არ დაუკარგავთ, რადგანაც ნორმის მეორე, კუმულაციური ელემენტი – შემძენის მიერ საბაზრო ძალაუფლების ბოროტად გამოყენება ან გამსხვისებლის გულუბრყვილობა და/ან უმწეო მდგომარეობა არ არის ახსნილი სარჩელით, ისევე, როგორც მოსარჩელე ვერ ამტკიცებს იმ კონკრეტულ ფაქტებს, რომელთა კვლევა სამოქალაქო კოდექსის 54-ე მუხლის მიზნებისათვის მიჩნეული იქნება კონტრაჰენტის გასაკიცხ ქმედებად (იხ. სამოტივაციო ნაწილის 1.3.4.; 1.3.7. პუნქტები), აქვე უნდა

განიმარტოს, რომ მაგალითად საბაზრო ძალაუფლების ბოროტად გამოყენებას ჰქონდა თუ არა ადგილი, შეფასების საგანია და სასამართლომ ეს დასვნა უნდა გააკეთოს იმ ფაქტებზე დაყრდნობით, რომლებსაც მიუთითებს და დაამტკიცებს მოსარჩელე.

1.3.10. რაც შეეხება გარიგების იძულებით დადების ფაქტს, სამოქალაქო კოდექსის 85-ე-87-ე მუხლები, როგორც ზემოთ აღინიშნა, საცილო გარიგების ნაირსახეობას არეგულირებენ და ამავე კოდექსის 55.1 მუხლისაგან განსხვავებულ მტკიცების საგანს ადგენენ, შესაბამისად, უნდა შემოწმდეს, განხორციელებულია თუ არა იძულების მარეგულირებელი მუხლების წინაპირობები. სამოქალაქო კოდექსის 85-ე მუხლის მიხედვით (გარიგების დადების მიზნით იმ პირის იძულება (ძალადობა ან მუქარა), რომელმაც დადო გარიგება, ანიჭებს ამ პირს გარიგების ბათილობის მოთხოვნის უფლებას მაშინაც, როცა იძულება მომდინარეობს მესამე პირისაგან), საცილო გარიგება ბათილია მისი დადების მომენტიდან, თუ გარიგება დადებულია მხოლოდ იძულების წყალობით. იძულებით დადებული გარიგების შემთხვევაში საქმე გვაქვს ნების ნაკლის საფუძველზე დადებულ გარიგებასთან, სადაც ნების თავისუფლება აშკარად არის ხელყოფილი. ამ დროს ადგილი აქვს დაზარალებულის თავისუფალი ნების აშკარა მოდრეკას. საკასაციო სასამართლოს სხდომაზე კასატორებმა განმარტეს, რომ იძულება მომდინარეობდა ხელისუფლების ყოფილი მაღალჩინოსნის – დ----- კ-----ის მხრიდან, მხარეები ცდილობდნენ დაედასტურებინათ მუქარის რეალური სურათი, თუმცა, მსგავსად ზემოხსენებულისა, სასამართლო ამ საკითხს კვლავ სარჩელის ფარგლებში შეამოწმებს. რასაკვირველია, პალატა სრულად ეთანხმება პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გამოთქმულ მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ იძულების, მით უფრო ყოფილი ან მოქმედი მაღალჩინოსნების მხრიდან მომდინარე იძულების შემთხვევაში, რთულია პირდაპირი მტკიცებულების წარდგენა და ასეთ შემთხვევაში, გარემოებათა ერთობლიობა უნდა ბადებდეს სასამართლოსათვის გონივრულ ეჭვს, რომ ნების თავისუფლების პირობებში პირი ამ შინაარსის შეთანხმებას არ გააფორმებდა, ამასთანავე, კონტრაჰენტი, რომელიც ამტკიცებს, რომ მის მიმართ განხორციელდა იძულება კონკრეტულად უნდა გადმოსცემდეს ფაქტებს, თუ რა მართლსაწინააღმდეგო ქმედებებს ჰქონდა ადგილი მისი ან მისი ახლობლის მიმართ, რატომ იყო ეს ქმედება რეალური ხასიათის და სხვა. ამ მხრივ ვერ იქნება გაზიარებული კასატორის პოზიცია იმის თაობაზე, რომ მოპასუხე მხარეს ნებაზე ზემოქმედების, ასევე,

გარიგების შემდგომ განვითარებული ფაქტების თაობაზე კვალიფიციური შედაკება არ წარუდგენია სარჩელის წინააღმდეგ და სარჩელში მითითებული ფაქტების არსებობა პრეზუმირებულია, რადგანაც, ვიდრე მოპასუხის სტადიას შეამოწმებდეს სასამართლო, როგორც ზემოთ აღინიშნა, სარჩელის ფორმალური გამართულობა ექვემდებარება შეფასებას, თუკი სარჩელი ფორმალურად გაუმართავია, ის თავშივე უსაფუძვლოდ მიიჩნევა და სასამართლოს მხრიდან უარყოფას ექვემდებარება, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მოპასუხე თავად ეხმარება მოსარჩელეს ფაქტების ფორმულირებაში (მითითებაში). სარჩელის გაცნობის, ასევე, სასამართლო სხდომაზე მოსმენილი პოზიციების გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო უდავოდ მიიჩნევს იმას, რომ გარიგების დადების დროისათვის დ.კ.-----ის აღარ წარმოადგენდა თანამდებობის მოქმედ პირს, შესაბამისად, სარჩელში არ არის ახსნილი, თუ რა ბერკეტები გააჩნდა ყოფილ თანამდებობის პირს, თუნდაც განხორციელებული მუქარის რეალურად აღსასრულებლად, რამდენად შეეძლო მას, როგორც იძულების განმახორციელებელს კომპანიის დირექტორთა დაპატიმრება და ბიზნესის წართმევა, უფრო მეტიც, თუნდაც გავიზიაროთ მოსარჩელეთა განმარტებები, რომ იძულების წყაროს ყოფილი პოლიტიკური თანამდებობის პირი წარმოადგენდა, ამასთან, უდავოდ მივიჩნიოთ ის გარემოებაც, რომ გარიგების დადების შემდგომ თანხის (ნასყიდობის ფასის) უკან დაბრუნების მიზნით განხორციელდა მართლსაწინააღმდეგო მოქმედებები (დირექტორთა დაპატიმრება, გირაოს თანხის გადახდა, აუქციონზე ქონების შეძენა და სხვა), ამ მოვლენათა ლოგიკური ანალიზიდან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ იძულების წყარო ყოფილა არა ყოფილი პოლიტიკური თანამდებობის პირი, არამედ, სახელმწიფო, რომელიც სწორედ დ.კ.-----ის ხელით ახორციელებდა ზეწოლას და აღასრულებდა კიდევაც მას, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ყოვლად შეუძლებელია, ყოფილმა თანამდებობის პირმა, რომელსაც თავდაცვის მინისტრის პოზიცია ეკავა, უშუალოდ განახორციელოს სისხლისსამართლებრივი დევნა და პირის დაპატიმრება. მოსარჩელე მხარემ მხოლოდ პირველი ინსტანციის სასამართლოში გამოთქმულ საპაექრო სიტყვაში შესთავაზა სასამართლოს დ.კ.-----ის განუზომელი ძალაუფლების ფაქტის დადგენა და იმის გამორკვევა, რომ „იმდროინდელი სახელმწიფო რეჟიმი“ ართმევდა ხალხს ქონებას.

1.3.11. გარდა ზემოხსენებულისა, ფაქტების ურთიერთკავშირის დადასტურების მიზნით, მნიშვნელოვანია

თუნდაც ირიბი მტკიცებულებების არსებობა, რომელთა ლოგიკური ბმა, როგორც უკვე ითქვა, სასამართლოსათვის სავარაუდოს გახდიდა კონტრაქტის ნებაზე მართლსაწინააღმდეგო ზემოქმედების ფაქტს. ამ მხრივ, ერთ-ერთი მთავარი მტკიცებულებაა მოწმე მ----- მ-----ის ჩვენება, რომელიც სხვა მტკიცებულებით არ არის გამყარებული, ამასთანავე, კასატორთა მხრიდან არ არის განხორციელებული კვალიფიციური შედაკება გასაჩივრებული განჩინებით დადგენილი იმგვარი გარემოებების მიმართ, რომლებითაც გამოირიცხა სარწმუნოების კუთხით ამ მოწმის ჩვენების უპირობოდ გაზიარების შესაძლებლობა (დაკითხვის დროს მოწმემ გამოხატა საკუთარი პოზიცია: მოწინააღმდეგე მხარეს განუხცხადა, რომ მათ სასარგებლოდ არაფერს იტყოდა; მ.მ-----ის მამას ჰქონდა 2%-იანი წილი შპს „ბ-----ში“ და თავად მ.მ-----ი მოსარჩელე კომპანიების დირექტორებთან ერთად შპს „ს-----ის“ დამფუძნებელია). ევროსასამართლოს განმარტებით, ნებისმიერ შემთხვევაში, მოწმეთა კომპეტენცია, პირველ რიგში ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად წესრიგდება (იხ. *the Lüdi v. Switzerland*, გადაწყვეტილება 15.06.1992, სერია A, N238, გვ. 20, პარაგრაფი 43 და *the Schuler-Zgraggen v. Switzerland* გადაწყვეტილება 24.06.1993. სერია N263, გვ.21. პარაგრაფი 66), საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე და 140-ე მუხლების ანალიზიდან კი, გამომდინარეობს, რომ მოწმის ჩვენების მიღებისას ეროვნულმა სასამართლომ უნდა იხელმძღვანელოს ყველა იმ ობიექტური თუ სუბიექტური ფაქტორით, რაც ამ მტკიცებულების იურიდიულ ბუნებას ახლავს, მათ შორისაა მოწმის, როგორც სუბიექტის დამოუკიდებლობა მხარეთა შორის სადავო ფაქტებისა და მოვლენების მიმართ. სწორედ ამ კრიტერიუმებით განისაზღვრება ჩვენებაში გადმოცემული ფაქტების იურიდიული სანდოობა. მხედველობაშია მისაღები ის ფაქტიც, რომ დ----- კ-----ი მოცემული დავის მხარეს არ წარმოადგენს, მისი განმარტებების მოსმენის გარეშე, რთულია მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ელემენტების დადგენა, უფრო მეტიც, საქმის მასალებით დგინდება, რომ დ.კ-----ის შესაძლო მართლსაწინააღმდეგო ქმედების თაობაზე დაწყებულია გამოძიება და ამ დრომდე საკითხი გადაწყვეტილი არ არის, სამოქალაქო საქმის განხილვისას კი, საკასაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატისათვის მეტად რთული იქნება საქართველოს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის პირველი პუნქტით გარანტირებული პირის უდანაშაულობის პრეზუმფციის დარღვევა (**აღამიანი უდანაშაულოდ ითვლება, ვიდრე მისი დამნაშავეობა არ დამტკიცდება კანონით დადგენილი წესით და კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენით**). აქვე უნდა აღინიშნოს ის გარემოებაც, რომ თუკი კანონით დადგენილი წესით

დადგინდება დ.კ-----ის მხრიდან დანაშაულებრივი ქმედების ჩადენის ფაქტი, არ არის გამორიცხული, კანონიერ ძალაში შესული განაჩენის საფუძველზე, მხარემ მოითხოვოს წინამდებარე საქმის წარმოების განახლება. საკასაციო სასამართლო მიუბრუნდება გარიგებათა დადების შემდგომ განვითარებულ მოვლენებს და აღნიშნავს, რომ იძულების შემადგენელი ქმედების ელემენტებად ამ გარემოებათა მიჩნევისათვის არ არის წარმოდგენილი შესაბამისი მტკიცებულებები: იმ ვითარებაში, როდესაც, როგორც უკვე ითქვა, მხარე ვერ ხსნის რა ბერკეტები გააჩნდა სისხლისსამართლებრივი დევნის განმახორციელებელ ორგანოებზე დ---- კ-----ს, ლოგიკური ბმა არ ხდება, თუნდაც, გარიგებათა დადების შედეგად პირის მხრიდან დასახული მართლსაწინააღმდეგო მიზნის მიღწევის შემდგომ, რატომ იყო დაინტერესებული დ.კ-----ი სახელმწიფო ბიუჯეტში ნასყიდობის თანხის ამა თუ იმ ფორმით დაბრუნებით და დევნის შეწყვეტის შემდგომ რა ბედი ეწია მოსარჩელეთა მიერ გადახდილ თანხას, გარდა ამისა, საქმეში არ მოიპოვება მასალები, რომლებიც დაადასტურებდა სახელმწიფოს მხრიდან გაუმართლებელი მსჯავრდების გამო პირთათვის ზიანის ანაზღაურების ფაქტს, ამ მხრივ კი, ვერ იქნება გაზიარებული და უტყუარად მიჩნეული საკასაციო საჩივარში მითითებული ინტერნეტგვერდებზე მოცემული მასალები (<http://ick.ge/articles/16628-i.html>; <http://netgazeti.ge/business/38166/>; <https://go.boell.org/ka/2017/05/05/sakartvelo-saxelmwifobazarSi-neoliberaliznidan-martul-kapitaizmamde>; დეტექტორი – ჟურნალისტური გამოძიება (მე-9 არხი, 18/11/2012) – playithub.net). ამ პუბლიკაციათაგან ირკვევა, რომ ინტერნეტსაიტზე განთავსებული მასალის ძირითადი ნაწილი სწორედ კომპანიების დირექტორთა განცხადებებია, ამასთანავე, ქვეყანაში აღიარებული სიტყვის თავისუფლების ფარგლებში ბეჭდვით თუ ელექტრონულ მედიაში გავრცელებული განცხადებები, რომლებიც დანაშაულებრივ ქმედებას აღწერენ, საკასაციო სასამართლოს შეფასებით, პირდაპირი მტკიცებულების არარსებობის პირობებში არ შეიძლება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსო 106-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით განსაზღვრულ პრეიუდიციული მნიშვნელობის მქონე ფაქტებად იქნას მიჩნეული (მხარეები თავისუფლდებიან მტკიცებულებათა წარმოდგენისაგან ისეთი ფაქტების დასადასტურებლად, რომლებსაც, თუმცა ემყარება მათი მოთხოვნები, თუ შესაგებელი, მაგრამ დამტკიცებას არ საჭიროებენ. ესენია ფაქტები, რომლებსაც სასამართლო საყოველთაოდ ცნობილად მიიჩნევს).

1.3.12. სარჩელი დაუსაბუთებელია ასევე შეცდომების განხორციელების თვალსაზრისით, რაც, როგორც ზემოთ აღინიშნა, სასამართლოს მხრიდან სავალდებულო შემოწმებას

დაქვემდებარებული საკითხია და სამართლის თეორიაში ე.წ. სასამართლო შესაგებლის სახელითაა ცნობილი. მოსარჩელე მხარე ვერ უთითებს, კონკრეტულად როდის შეწყდა მათი/მათი ოჯახის წევრების მიმართ იძულება და დაცულია თუ არა შეცილების ვადა. უნდა განიმარტოს, რომ სამოქალაქო კოდექსის 89-ე მუხლით გათვალისწინებული შეცილება, როგორც ცალმხრივი ნება, ამავე კოდექსის 59-ე მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე, უნდა განხორციელდეს ხელშეკრულების მეორე მხარის მიმართ. სამართლის თეორიაში განვითარებული მსჯელობის თანახმად, იმ შემთხვევაში, როდესაც გარიგების დადებიდან ერთ წელზე მეტია გასული და შემცილებელი აპელირებს იმ ფაქტზე, რომ იძულება გარიგების დადების შემდეგაც გრძელდებოდა, ოღონდ არა თავდაპირველი, არამედ მოდიფიცირებული ფორმით, მაშინ ამ მოდიფიცირებული მუქარის მტკიცების ტვირთი ისევ შემცილებელზე გადადის (www.gccc.ge). მოცემულ შემთხვევაში, რომც გაიზიაროს სასამართლომ ის განმარტება, რომ იძულება მოსარჩელების მიმართ 2012 წლის 1 ოქტომბერს, არჩევნების ჩატარების შემდგომ შეწყდა, იგი არ ხსნის, როდის შეეცილა გარიგების მხარეს, ამ მხრივ სარჩელი ასევე არასაკმარისადაა დასაბუთებული.

1.3.13. საბოლოოდ, საკასაციო პალატა ასკვნის, რომ მოსარჩელებმა ვერ დაამტკიცეს საკუთრებით მშვიდობიანი სარგებლობის უფლების დარღვევის ფაქტი, რაც მათ კანონისმიერი ვალდებულებითი ურთიერთობიდან (სკ-ის 992-ე, 408.1 მუხლები) ან სანივთო სამართლით (სკ-ის 170-ე, 172.1 მუხლები) განსაზღვრულ პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენის მოთხოვნის უფლებას წარმოუშობდა (**პრაქტიკის თვალსაზრისით დამატებით იხ. სუსგ №ას-28-25-2017, 28 თებერვალი, 2018 წელი**), ამასთანავე, ვინაიდან არ დგინდება ქონების მართლსაწინააღმდეგო განკარგვა, სასამართლო, ბუნებრივია, აღარ მსჯელობს სარჩელის მეორად მოთხოვნაზე, რომელიც მიუღებელი შემოსავლის სახით ზიანის ანაზღაურებას შეეხება (სკ-ის 411-ე მუხლი).

1.4. გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვების პროცესუალურ-სამართლებრივი დასაბუთება:

ვინაიდან საქმის განხილვის შედეგად დადგინდა, რომ სააპელაციო სასამართლოს მხრიდან დაშვებულ მატერიალური სამართლის ნორმის დარღვევას დავის არასწორად გადაწყვეტა არ მოჰყოლია შედეგად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად (საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო

საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას), საკასაციო პალატა არ აკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს და უცვლელად ტოვებს გასაჩივრებულ განჩინებას.

2. სასამართლო ხარჯები:

2.1. კასატორთა მოწინააღმდეგე მხარეებმა სასამართლოს წინაშე იშუამდგომლეს საკასაციო სასამართლოში გაწეული იურიდიული მომსახურების ხარჯის წაგებული მხარისათვის დაკისრება და წარმოადგინეს ამ ხარჯების გაწევის დამადასტურებელი მტკიცებულებები.

2.2. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად (იმ მხარის წარმომადგენლის დახმარებისათვის გაწეულ ხარჯებს, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, სასამართლო დააკისრებს მეორე მხარეს გონივრულ ფარგლებში, მაგრამ არაუმეტეს დავის საგნის ღირებულების 4 პროცენტისა), პალატა შუამდგომლობას საფუძვლიანად მიიჩნევს და თვლის, რომ დავის საგნის ღირებულების, ასევე, გაწეული ხარჯისა და პროცესის სირთულის გათვალისწინებით იგი უნდა დაკმაყოფილდეს, შესაბამისად, შპს „ბ---სა“ და შპს „ს-----ს“, შპს „ს-----სა“ და შპს „ჯ-----ზის“ სასარგებლოდ, დაეკისროთ იურიდიული მომსახურების ხარჯის _ 4 214,96 ლარის ანაზღაურება.

2.3. რაც შეეხება კასატორის მიერ გადახდილ ბაჟს, ვინაიდან დავა მის სასარგებლოდ არ დასრულებულა, არ არსებობს ამ თანხის მხარეთა შორის განაწილების სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლით განსაზღვრული წინაპირობა, არამედ, ამავე კოდექსის 55-ე მუხლის თანახმად, ეს თანხა უნდა დარჩეს სახელმწიფო ბიუჯეტში.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 55-ე, 410-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „ბ-----სა“ და შპს „ს-----ს“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.

2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 4 ივლისის განჩინება დარჩეს

უცვლელად.

3. შპს „ს-----ასა“ და შპს „ჯ-----
--ზის“ შუამდგომლობა პროცესის ხარჯების დაკისრების თაობაზე
დაკმაყოფილდეს.

4. შპს „ბ-----სა“ (ს/კ #2-----) და შპს „ს-----ს“ (ს/კ #2---
-----) შპს „ს-----ასა“ (ს/კ #4-----) და შპს „ჯ-----
-----ზის“ (ს/კ #4-----) სასარგებლოდ დაეკისროთ იურიდიული
მომსახურების ხარჯის _ 4 214,96 ლარის ანაზღაურება.

5. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ
გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ბ. ალავეიძე

მოსამართლეები:

ე. გასიტაშვილი

ზ. ძლიერიშვილი